

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
AGRONOMICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BRNO 2016

ČAGANOVÁ SOŇA

Agronomická
fakulta

Mendelova
univerzita
v Brně

Analýza chovu anglického plnokrevníka v České republice
Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Ing. Eva Sobotková, Ph.D.

Vypracovala:
Soňa Čaganová

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci:.....
.....

.....vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....
podpis

PODĚKOVÁNÍ

Tímto si dovoluji poděkovat Ing. Evě Sobotkové, Ph.D., za odborné vedení práce a za důležitá upozornění, potřebná k doplnění celistvosti práce.

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma „Analýza chovu anglického plnokrevníka v České republice“ je pojata jako literární rešerše. Tato práce se zabývá charakteristikou anglického plnokrevníka a jeho využitím v jezdeckém a zvláště dostihovém sportu. Bakalářská práce je zaměřena na historii, vývoj chovu a současnou situaci v chovu anglického plnokrevníka v ČR. Jsou zde zpracovány početní stavy chovných koní a také počty startujících koní v dostizích. S pomocí uvedených dat byla zjištěna snižující se tendence jak v počtech anglického plnokrevníka, tak v počtu startujících koní na dostihové dráze. Jsou zde zmíněny také nejdůležitější chovy anglického plnokrevníka v České republice, kde jsou vyjmenovány hřebčín Napajedla, Albertovec, Tlumačov a chovatelské centrum Darhorse. Dále jsou tady uvedeny informace o dostihových závodištích v ČR, která se nachází v kategorii A. Tato kategorie zahrnuje jen ta nejlepší závodiště.

Klíčová slova: anglický plnokrevník, chov koní, dostihy

ANNOTATION

The bachelor thesis “Analysis of English Thoroughbred breeding in the Czech Republic” is conceived as a literary research. It describes English Thoroughbred and its use in equestrian sports, especially in racing. It focuses on the history, evolution and current situation of English thoroughbred breeding in the Czech Republic. There are compiled numbers of populations of breeding horses and of runners in the race. Using the above data there was a declining trend in both, the number of English Thoroughbred and the number of runners on the race track. The most important English Thoroughbred farms in the Czech Republic are mentioned as well: Napajedla stud farm, Albertovec, Tlumačov and Darhorse breeding center. The thesis contains information on the racetracks of category A in the Czech Republic. This category includes only the best racetracks.

Key words: English Thoroughbred, horse breed, the races

OBSAH

1 ÚVOD	8
2 CÍL PRÁCE.....	9
3 LITERÁRNÍ PŘEHLED	10
3.1 Historie chovu a vývoj plemene anglického plnokrevníka	10
3.1.1 Původ anglického plnokrevníka.....	10
3.1.1.1 Zakladatelé plemene anglického plnokrevníka.....	10
3.1.2 Vznik plemene anglického plnokrevníka	11
3.1.2.1 Matchem	12
3.1.2.2 Herod	12
3.1.2.3 Eclipse.....	12
3.1.3 Vývoj šlechtění anglického plnokrevníka	12
3.1.3.1 Anglie.....	13
3.1.3.2 USA	15
3.1.4 Vývoj šlechtění anglického plnokrevníka na území ČR	17
3.1.4.1 Období 1. poloviny 19. století.....	17
3.1.4.2 Období 2. poloviny 19. století.....	18
3.1.4.3 Období 20. století.....	18
3.2 Charakteristika plemene.....	22
3.2.1 Exteriér.....	22
3.2.2 Charakteristické vlastnosti.....	23
3.3 Organizace chovu anglického plnokrevníka	23
3.3.1 Jockey club ČR.....	24
3.4 Současný stav v chovu anglického plnokrevníka v ČR.....	25
3.4.1 Početní stavy chovných koní	25
3.4.1.1 Plemenní hřebci.....	25
3.4.1.2 Chovné klisny	26
3.4.2 Počet prvniček a jejich průměrný věk	27
3.4.3 Šampionáty otců dle zisku	27

3.4.4 Vývoj počtu importovaných a exportovaných koní	29
3.4.5 Významné české chovy anglického plnokrevníka	30
3.4.5.1 Hřebčín Napajedla	30
3.4.5.2 Hřebčín Albertovec.....	31
3.4.5.3 Zemský hřebčín Tlumačov	31
3.4.5.4 Chovatelské centrum DARHORSE	31
3.4.6 Významné dostihové závodiště v ČR.....	32
3.4.6.1 Praha – Velká Chuchle.....	32
3.4.6.2 Pardubice.....	33
3.4.6.3 Karlovy Vary.....	33
3.4.6.4 Most	34
3.4.6.5 Slušovice	34
3.4.7 Dostihový provoz v ČR	35
3.4.7.1 Využití dostihových závodišť.....	35
3.4.7.2 Počty startujících koní v dostizích	36
3.5 Výkonnostní zkoušky anglického plnokrevníka	37
3.5.1 Dostihy soustavy a její funkce.....	38
3.5.1.1 Dostihy koní stejného věku	39
3.5.1.2 Dostihy koní rozdílného věku	40
3.5.1.3 Nejvýznamnější rovinové dostihy v ČR.....	41
3.6 Další využití anglického plnokrevníka.....	42
3.6.1 Překážkové dostihy	43
3.6.1.1 Nejvýznamnější překážkové dostihy.....	43
3.6.2 Redrezura dostihových koní.....	44
3.6.3 Význam při zušlechťování sportovních plemen koní	44
3.6.4 Všestrannost.....	46
3.6.5 Skokové soutěže	46
3.6.6 Drezura.....	47
3.6.7 Hippoterapie	47
3.6.8 Agroturistika	48
4 ZÁVĚR	49
5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50

1 ÚVOD

Anglický plnokrevník je plemeno, které bylo vyšlechtěno v Anglii za účelem získání nejrychlejšího plemene. Vznikl křížením importovaných koní dovážených do Anglie s vlastními koňmi, kteří vynikali na dostihové dráze. Jejich původ sahá ke třem slavným orientálním hřebcům, a to: Byerlyho Turka, Darleyho Arabiana a Godolphin Arabiana, kteří se stali zakladateli chovu. Ti byli připarováni s tzv. královskými klisnami, což bylo stádo arabských klisen dovezených do Anglie. Jejich potomci Matchem, Herod a Eclipse byli později využíváni v chovu jako plemeníci.

Chovy anglického plnokrevníka rostly s popularitou dostihů, a aby se věděl přesný původ dostihových koní, tak v roce 1791 byl zveřejněn první svazek plemenné knihy anglického plnokrevníka neboli General Stud Book. Za první díl plemenné knihy se však považuje verze z roku 1808, kdy od tohoto roku vycházejí další díly pravidelně. Do plemenné knihy anglického plnokrevníka mohou být zapsáni pouze koně, jehož oba rodiče jsou již v této knize zapsáni.

Anglický plnokrevník je úzce spojen s dostihovým sportem, byl pro tento sport vyšlechtěn, a tak pro jeho uchovnění je nejdůležitější právě rychlost. Dodnes se anglický plnokrevník využívá především v dostizích, a to jak rovinných, tak překážkových. Díky tomu se stal tak populárním, že se rozšířil do celého světa. V poslední době je však stále častěji lidé využívají i v ostatních disciplínách nebo jen jako rekreační koně.

2 CÍL PRÁCE

Cílem mé bakalářské práce byla analýza chovu anglického plnokrevníka v České republice. V této práci jsem se podrobně zabývala historií a vývojem chovu anglického plnokrevníka v České republice, charakteristikou plemene a také jsem se zaměřila na výkonnostní zkoušky a dalším využitím anglického plnokrevníka. V neposlední řadě jsem zpracovala údaje současné situace v chovu anglického plnokrevníka v České republice.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Historie chovu a vývoj plemene anglického plnokrevníka

3.1.1 Původ anglického plnokrevníka

Anglický plnokrevník je kůň, který je plodem uzavřeného, nemíšeného chovu, jehož oba rodiče jsou plnokrevníci a jejichž rodokmeny směřují k předkům zapsaným v tzv. Všeobecné plemenné knize (General Stud Book). Plodem uzavřeného a nemíšeného chovu je však ten dnešní. Anglický plnokrevník vznikl z nejsložitější směsi, kdy všechny jeho skvělé vlastnosti jsou výsledkem bezpočtu křížení a experimentů (HORÁČEK, 1983).

Původem anglického plnokrevníka, jak už název napovídá, je Anglie. Tehdy se chovatelům líbila ušlechtilost, vytrvalost a všestranná odolnost arabských koní, a tak byl do anglického chovu zaveden kůň arabský. Důraz pro šlechtění anglického plnokrevníka byl kladen hlavně na dovoz nejlepších arabských hřebců, kteří byli připouštěni s klisnami domácího chovu. Přesto však i arabské klisny dost ovlivnily chov anglického plnokrevníka (BĚLOHLAVOVÁ, 2013).

Tyto arabské klisny Anglie získala díky siru Johnu Fenwickovi, který je dovezl z arabských pouští na příkaz Charlese II. Dostaly název Royal Mares neboli královské klisny. Nadále pro nás zůstávají velkou neznámou, neboť neznáme jejich přesný původ. Je však jisté, že právě tyto klisny vytvořily základ mateřských rodin anglického plnokrevníka a právě k nim směřuje původ dnešních dostihových koní (HORÁČEK, 1983).

3.1.1.1 Zakladatelé plemene anglického plnokrevníka

Zakladateli plemene se stali tři arabští hřebci, kteří byli do Anglie importováni na přelomu 17. století. Byli to arabští hřebci: Byerly Turk, Darley Arabian a Godolphin Arabian. Pojmenování byli po jejich majitelích – Thomas Darley, Francis Godolphin a Robert Byerly. Potomci těchto hřebců Herod (Byerly Turk), Eclipse (Darley Arabian) a Matchem (Godolphin Barb) byli využíváni v chovu jako plemenici a tím měli rozhodující vliv na typ a výkonost anglického plnokrevníka (<http://www.ansi.okstate.edu/breeds/horses/thoroughbred/>).

Příběh Byerlyho Turka začíná v době obléhání v Maďarsku v roce 1688, kdy byl tureckému důstojníkovi ukraden kapitánem a pozdějším majitelem Robertem Byerlym

(PETERS, In: <http://www.tbheritage.com/Portraits/ByerleyTurk.html>). Byerly Turk byl překrásný východní vraník, pravděpodobně turkmenský hřebec, který svého majitele Roberta Byerlyho provázal na vojenských poutích, kdy se dostal až do Irska. Irské tažení mu přineslo poslední válečné nebezpečí a krátce poté byl využit v chovu. V chovu zaznamenal nesporný úspěch a to především v potomcích jako Sprite, Black Hearty a Jigg, kteří byli slavnými dostihovými vítězi a plemeníky (HORÁČEK, 1983).

Druhý hřebec byl potomek jedné z nejceněnějších klisen od Mohameda. Narodil se roku 1702 (MAHLER, 1992). V roce 1704 ho ze Sýrie dovezl Thomas Darley, po kterém byl také pojmenován jako Darley Arabian a daroval jej svému bratrovi Johnovi. Hřebce používali převážně ke krytí svých klisen. Měl jen dvě, ale obě mu ve spojení s Darley Arabienem daly úspěšné dostihové koně, Almanzora a Allepa (HORÁČEK, 1983).

Třetím členem se stal Godolphin Arabian. Byl to hnědák, který se narodil asi roku 1724 zřejmě v Jemenu. Do Evropy se dostal jako dar francouzskému králi Ludvíku XV. Tam ale moc nevynikal a byl prodán pařížskému obchodníkovi, kterému sloužil jako tažný kůň (MAHLER, 1992). Jeden anglický turista ho ale koupil a dovezl na britské ostrovy, kde se však oblíbě také nedočkal. Putoval od majitele k majiteli, až se dostal k Earlu Godolphinovi, kterému sloužil jako hřebec určený k rozněcování klisen před krytím vybranými plemeníky neboli teaser. Jednou však utekl za klisnou Roxanou, která se zrovna měla připouštět, a připustil ji sám. Narodil se hřebec Lath, který se stal neobdivovanějším koněm dostihových drah a tím změnil osud svého otce (HORÁČEK, 1983).

3.1.2 Vznik plemene anglického plnokrevníka

Ve druhé polovině 18. století přestalo připařování arabskými koňmi a začal čistokrevný chov anglických plnokrevníků. Klíčem ke šlechtitelskému procesu byla dokonalá chovatelská evidence plemene. V roce 1791, díky výzkumu Jamese Weatherbyho a prostřednictvím několika soukromě chovaných plemenných knih, byl zveřejněn první svazek General Stud Book neboli plemenné knihy anglického plnokrevníka. Uváděl tam rodokmeny 378 klisen, u kterých se dalo prokazatelně vyhledat, že jsou potomky Matchema, Herodese a Eclipse (<http://www.ansi.okstate.edu/breeds/horses/thoroughbred/>).

3.1.2.1 Matchem

Matchem je přímým potomkem Godolphin Arabiana, který se narodil v roce 1748 (JANOUGH, 1961). Jméno dal hřebci jeho chovatel Holmes. Od tohoto chovatele ho poté odkoupil majitel dostihové stáje Fenwick a tím začala Matchemova dostihová kariéra. Nevydobyval si sice pověst výjimečného šampióna, ale patřil k předním vytrvalcům. Do chovu vstoupil až jako 16letý, ale za jeho chovnou dobu dal 354 vítězů, kteří získali 151 097 liber (HORÁČEK, 1983).

3.1.2.2 Herod

Herod je potomek Byerleyho Turka, který se narodil v roce 1758. Původně byl majitelem pojmenován jako King Herod, turf však toto jméno zjednodušil. Jeho dostihovou kariéru, podobně jako u Matchema, moc neznáme, ale bezpečně víme, že patřil k jedněm z nejlepších koní své doby a vyhrál mnoho významných matchů. V chovu zazářil potomky, kteří se stali vítězi 497 dostihů a jehož potomci vyhráli 201 505 liber (HORÁČEK, 1983).

3.1.2.3 Eclipse

Z linie Darleyho Arabiana pochází slavný světoznámý hřebec a později plemeník Eclipse. Tento jedinečný hřebec se narodil v roce 1764 ve Velké Británii. Za své jméno vděčí zatmění slunce, při kterém na tento svět přišel (JANOUGH, 1961). Hřebec dorostl v mohutné zvíře, byl plný energie a měl nezkrotný temperament. Na dráze se objevil poprvé jako pětiletý. Žokejem tohoto vzpurného koně se stal Oakleye. Hned v prvním dostihu porazil Eclipse všechny své soupeře o více než 1 distanci (tj. úsek posledních asi 220 m). Oficiálním výrokem rozhodčího „Eclipse první, zbytek nikde“ začala jeho velká dostihová kariéra (MAHLER, 1992). Eclipse vyhrál všechny své dostihy a v roce 1771 skončil dostihovou kariéru a byl převeden do chovu. V chovu dal 344 vítězů, kteří získali 168 000 liber (HORÁČEK, 1983).

3.1.3 Vývoj šlechtění anglického plnokrevníka

Chov anglického plnokrevníka velice úzce souvisí i s vývojem dostihů. Čím populárnější byly dostihy, tím chtěli majitelé rychlejší koně a nejrychlejším plemenem se v průběhu času stal právě anglický plnokrevník.

3.1.3.1 Anglie

Anglický plnokrevník je anglickým po zásluze. I přes to, že otcovské i mateřské linie plnokrevníka ve velké míře ovlivnily orientální zdroje, tak všechny tyto zdroje svedla do jednoho toku právě Anglie (HORÁČEK, 1983).

V Anglii byli odedávna závodní koně velmi oblíbení. Již dávno před válkami růží zde probíhaly závody anglických plnokrevníků, kdy vítěz získal stříbrný zvonek. Závody většinou trvaly několik dní, a tak vznikl tzv. meeting, což byl festival tradičních závodů konaných na tradičním místě v tradiční dny (HORÁČEK, 1983).

Král Jakub I., který vládl v Anglii v letech 1603 – 1625, byl známý jako velký milovník zvířat, lovu a podporoval závody na řadě míst v království. V Newmarketu, v hrabství Suffolk, se mu tak líbilo, že zde založil dostihové závodíště. První dostih zde byl odběhnut 18. března 1622. Král Karel I. pokračoval v dovozu koní a podpoře dostihů, kdy jedním z nejvýznamnějších míst pro konání dostihů byl Newmarket. Konec jeho vlády, občanská válka a poprava krále v roce 1649 měly negativní vliv na chov i dostihy (RICE, 1879). Nový král Karel II. také nezapomněl na Newmarket a k jeho obnově jmenoval sira Johna Cottona, který začal celý Newmarket rekonstruovat. Král dal závodům nejen trofeje, ale i pravidla a jako jediná autorita osobně rozsuzoval různé pře. Doba vlády Karla II. se stala počátkem dějin moderního turf (HORÁČEK, 1983).

Britská královna Anna byla první, která v roce 1711 viděla potenciál pro vytvoření závodíště v Ascotu. Podle jejích slov to bylo „ideální místo pro cval na koních“. První dostihy se v Ascotu konaly již v srpnu stejného roku (<https://www.ascot.co.uk/short-history-ascot>).

Od východní krve se začalo postupně odklánět, neboť na závodech zjišťovali, že orientální kůň, i přes jeho nenáročnost a vytrvalost, se rychlostí nemohl vyrovnat anglickým plnokrevníkům odchovaným v Anglii (HORÁČEK, 1983). Proto se začalo připravit třemi velkými původními liniemi, a to prostřednictvím Heroda, Matchema a Eclipse, kteří vynikali svými vlastnostmi a ovlivnili celý vývoj anglického plnokrevníka (COOK, 1901).

Zrodila se spousta dostihových klubů, kde si majitelé dostihových koní mohli mezi sebou uzavírat sázky a debatovat o své vášni. Jen jediný se však stal nesmrtelným, a to anglický Jockey Club (JANOUC, 1961). Ten byl založený v roce 1750 skupinou lidí zajímajících se o dostihy, většinou majitelů koní (<http://www.thejockeyclub.co.uk/about/our-heritage>).

V polovině 18. století se zrodily tzv. sweepstakes neboli závody pro více koní. Náklady na start byly oproti matchům nižší, avšak vítězná suma byla vysoká. Díky tomu se staly tyto dostihy velice oblíbené a od matchů se začalo ustupovat. V tu dobu se změnila i vzdálenost, kdy se nejezdily extrémní vzdálenosti 6, 5 a pak 4 míle, ale přibýlo dostihů na 3 a 2 míle. Změnil se i dostihový věk koní, kdy na dostihové dráze soupeřili stále mladší koně, až do věku 2 let (HORÁČEK, 1983).

V roce 1776 se běžel první ročník dostihu St Leger jako sweepstakes a připouštěl start jen tříletých hřebců a klisen. Byl to závod na dvě míle, který se běhal v místě zvaném Cantley Common a název dostal na počest již zesnulého Anthonyho St Legera. Pozvolna si St Leger zvyšoval svou prestiž (HORÁČEK, 1983).

Ve druhé polovině 18. století vznikly první klasické dostihy – Oaks a Derby. (DUŠEK, 1999). Oaks byl pro tříleté klisny na trati dlouhé 1600 metrů. Tento závod se poprvé běžel v roce 1779. Derby bylo vrcholným dostihem pro tříleté koně, ale také se tento název stal symbolem pro všechna sportovní utkání (NEUMANN, 1979). První běh Derby Stakes se běžel v roce 1780 a byl přístupný jen tříletým hřebcům a klisnám na trati dlouhé něco přes jednu míli. Později v roce 1784 se vzdálenost Derby prodloužila na půldruhou míli a ta již byla zachována (<http://www.epsomderby.co.uk/history/the-beginning/>).

Oba dva dostihy, jak The Oaks a Derby Stakes, se běžely vždy jen jednou ročně (RICE, 1879). Derby se stalo tak populárním, že se honosilo přívlastky jako „svátek metropole a celé země“ nebo také „anglické olympijské hry“, avšak navždy se proslavilo především jako „modrá stuha turfu“, neboť vítěz získával vavřínový věnec s modrou stuhou. Šanci získat modrou stuhu se dostávalo koním jen jednou za život a vyhrál vždy ten nejlepší a nejlépe připravený plnokrevník (HORÁČEK, 1983).

Po úspěchu St. Legeru, Oaks a Derby se Newmarket nemohl zahanbit, a tak založil dvě významné zkoušky, které doplnily klasický okruh na konečnou pětici. První

zkouška, která vznikla v roce 1809, byla určena klisnám a hřebcům a dostala název Two Thousand Guineas, Dva tisíce guinejí. Roku 1814 byl založen druhý dostih, který byl však určený pouze klisnám a dostal název One Thousand Guineas, Tisíc guinejí. Jména získaly podle ceny, kterou vítěz dostihu získal (HORÁČEK, 1983).

Dostihy otevřené pro obě pohlaví - Two Thousand Guineas, Derby a St Leger – tvoří tzv. trojkorunu. Vítěz trojkoruny je považován za nejlepšího koně ve svém ročníku, neboť musí být rychlý, vytrvalý a k tomu si musí udržet formu po celou namáhavou sezónu (HORÁČEK, 1983).

V roce 1790 přišel James Weatherby s nápadem vydat Všeobecnou plemennou knihu, General Stud Book (HORÁČEK, 1983). Díky němu byl už v roce 1771 vydán první svazek plemenné knihy, kde se zapisovala pouze hříbata, jejichž rodiče byli v plemenné knize uvedeni. Vydáním této knihy začal čistokrevný chov anglického plnokrevníka a také podrobná dokumentace tohoto plemene (BĚLOHLAVOVÁ, 2013).

V průběhu první poloviny 20. století byly založeny nejvýznamnější srovnávací dostihy. Vytvořily se kategorie mezinárodních dostihů Graded a Listed, kdy podnětem pro vytvoření těchto mezinárodních dostihů bylo rozhodnutí dostihových autorit Anglie, Francie, Irska a USA sjednotit propozice nejvýznamnějších rovinových dostihů a omezit kumulaci termínů jejich pořádání (DUŠEK, 1999).

Angličtí plnokrevníci opouštěli zemi svého zrodu a rozšířili se takřka do celého světa. Doba, kdy evropští turfmani vzhlíželi k Anglii jako k nedostižnému vzoru minula a začala doba konkurence a měření sil anglických plnokrevníků z různých zemí (MAHLER, 1992). Dostihy ve světě nyní probíhají většinou podle britského vzoru. Výjimkou jsou dostihy pořádané ve Spojených státech amerických, které se liší od dostihů pořádaných v Evropě (EDWARDS, 1992).

3.1.3.2 USA

V roce 1665 New Yorský první guvernér, Richard Nicollson, založil první organizovaný závod koní, kdy vítěz tohoto závodu získal stříbrný pohár (KIRSCH, 2000).

Virginie tvořila dostihový předvoj Ameriky. Vděčila tomu hojným tabákovým polím, díky kterým měla jak bohatství, tak pozemky vhodné k zakládání závodišť. V první polovině 18. století začali bohatí virginští statkáři dovážet plnokrevníky

z Anglie. Nejstarším známým plnokrevníkem byl Bully Rock (Darley Arabian – Byerley Turk Mare), který do Ameriky dorazil v roce 1730. Ještě známějším koněm se však stal hřebec Janus, který se stal nejen praotcem amerického chovu tzv. quarter horse, ale i jedním z nejdůležitějších pilířů chovu amerického plnokrevníka (HORÁČEK, 1983).

Vlastní plnokrevný chov začali budovat také v Jižní Karolíně, Marylandu, Pensylvánii, New Yorku a New Jersey. Se vznikem dostihových závodistišť se začínaly rodit také nejrůznější Jockey Cluby, které sdružovaly dostihové příznivce. Většina se však později rozpadla (HORÁČEK, 1983). Jediný, který si získal velkou autoritu, byl American Jockey Club založený v roce 1894 (<http://www.jockeyclub.com/Default.asp?section=About&area=0>).

Jednou z oblastí, které se staly opěrnými body amerického turfu, bylo tehdy pohraniční Kentucky. Dodnes vlastní svůj nejdůležitější dostihový komponent, a to bluegrass neboli modrou travu, známou jako *poa pratensis*. Modrá tráva tam pokrývá pláň Lexingtonu (HORÁČEK, 1983). Dnes je to hlavní středisko amerického chovu plnokrevníků (EDWARDS, 1992).

Kentucky derby bylo založené roku 1875 a běhá se na klasické trati o 1,5 míle pro tříleté koně v Churchill Downs v Louisville. Tento dostih je součástí tzv. Americké trojkoruny, která se ještě skládá z Preakness Stakes a Belmont Stakes (EDWARDS, 1992). Americkou trojkorunu mohli získat pouze koně, kteří byli předčasně vyspělí a velice rychlí, neboť nejenže se závody začaly brzy, ale také probíhaly v průběhu pěti týdnů. Nejednoho plnokrevníka tyto závody vyřadily z dostihů, jiné hluboce fyzicky i psychicky poznamenaly (HORÁČEK, 1983).

Od světových zkoušek se Kentucky derby mírně odlišuje. Vítěz například neobdrží věnec s modrou stuhou, ale věnec z růží, který je nyní i synonymem Kentucky Derby a má téměř stejně dlouhou historii jako samotné Derby (<https://www.kentuckyderby.com/history/traditions/garland-of-roses>). Jako v naprosté většině amerických dostihů se běhá na písku a ne na trávě, jak tomu máme jinde ve světě. Od roku 1896 se běhá již jen 2000 m. (HORÁČEK, 1983). Kentucky Derby se koná každým rokem vždy první sobotu v květnu a je to jeden z neprestížnějších konaných sportovních událostí v Americe (<https://www.kentuckyderby.com/history/the->

[race](#)).

3.1.4 Vývoj šlechtění anglického plnokrevníka na území ČR

Nelze přesně určit, kdy byli do Čech poprvé dovezeni koně „anglické krve“, ale existují zmínky o tom, že je poprvé dovezl hrabě Ferdinand Kinský v roce 1760 (HORÁČEK, 1983) i (CHARVÁT, 2014).

Chov anglického plnokrevníka zaplavil celý svět a již ve 30. letech 19. století můžeme datovat první dostihy na českém území. Je zajímavé, že začátek dostihů na území Československa můžeme najít na Slovensku a to již o 20 let dříve. Tehdy se již v Urmíně, v nitranské župě, odehrávaly pravidelné dostihové mítinky, které později ovlivnily i vlastní založení rakouského turfú (DUŠEK, 1992).

3.1.4.1 Období 1. poloviny 19. století

Na začátku 19. století se do Rakouska-Uherska začali dovážet angličtí plnokrevníci. Příčinou byl nedostatek kvalitních hřebců (MISAŘ, 2011).

Za mezník našeho turfú můžeme považovat závod, ke kterému došlo 23. srpna 1816 v Kladrubech nad Labem. V roce 1814 byl zakoupen knížetem Trautmannsdorfem v Anglii anglický plnokrevník Grimalkin a po čase se do Kladrub dostal také anglický hřebec Antonio. Primární roli však hráli v tehdejších Kladrubech arabští hřebci Kohejl a Siglavi. Vznikl spor mezi majiteli, který kůň je lepší, a tak 23. srpna 1816 došlo k památnému dostihu, k jehož uspořádání dal nařízení přímo císař František II. Jednalo se o závod dlouhý 2400 m. Nejprve se utkali mezi sebou angličtí plnokrevníci Grimalkin a Antonio, ve druhém závodě Kohejl a Siglavi. Ve finále, kde soupeřili vítězi předchozích dostihů – Grimalkin a Kohejl, s přehledem zvítězil Grimalkin nad Kohejlem. Tento závod vzbudil zájem dvora a šlechty o chov anglického plnokrevníka (ŠIMÁČEK a NEUMANN, 1978). Místo a délka tohoto závodu se však různí. Podle MISAŘE (2011) tento match proběhl na kopčanských loukách a byl dlouhý 1 600 m.

Plnokrevníkům se v prostředí hřebčína v Kopčanech nedařilo. Chov byl sice dobře vedený, ale koně často trpěli zdravotními problémy. Příčinou byly nevyhovující klimatické podmínky a přírodní poměry Kopčan. Proto byl v roce 1828 převeden chov anglického plnokrevníka z Kopčan do Kladrub nad Labem (<http://ckz.kopcany.sk/pages/zrebcin.html>). Podle MISAŘE (2011) byl tento chov plnokrevníků převeden v roce 1826.

V Kladrubech chovali jak plnokrevné, tak polokrevné klisny anglického plnokrevníka, kdy jejich partnery bývali 4 plnokrevní a 2 polokrevní hřebci. Pro chov tohoto anglického stáda byl zřízen Františkův dvůr v Selmicích blízko Kladrub nad Labem. Náklady na anglické plnokrevníky však byly vysoké, a tak v 19. století byl chov plnokrevníků v Kladrubech zrušen (MISAŘ, 2011).

V roce 1839 došlo v Čechách k vytvoření dostihového spolku Wettrennen-Verein. Dostihy se v té době odbývaly především na vojenském cvičišti pražské invalidovny (HORÁČEK, 1983), což byla také první dostihová dráha v Praze. V roce 1839 se pořádaly také dostihy ve Slezsku. Pořadatelem těchto dostihů byl Slezský spolek pro koňské dostihy (NEUMANN, 1978). Další dostihové závodiště bylo v Praze zřízeno roku 1868 na závodišti na Císařské louce, kde se soustředilo celé dostihové dění a celé dvě desetiletí vzdorovalo stálým potížím s vodami Vltavy (DUŠEK, 1992).

3.1.4.2 Období 2. poloviny 19. století

Zájem aristokratů o dostihy vychládal, ale naštěstí nastával zájem o parfosní hony, kde bylo také potřeba bystrých a rychlých koní jako jsou angličtí plnokrevníci (HORÁČEK, 1983).

V Čechách se postupně z parforsních honů vyvinuly překážkové dostihy a tím začala slavná historie překážkových dostihů v Pardubickém okolí, která pokračovala založením dostihové dráhy blízko Chlumce v Pardubicích (DUŠEK, 1992). Oficiálně byla tato dostihová dráha založena v roce 1856 (<http://www.vpcp.cz/cs/historie.html>).

Velmi významnou záležitostí v Rakousku-Uhersku bylo založení Jockey Clubu – Jockey Club für Österreich, 17. února 1867 v Bratislavě. První dostihy pořádané rakouským Jockey Clubem byly pořádané také v Bratislavě a ta se i stala v roce 1926 centrem dostihového dění (DUŠEK, 1992).

3.1.4.3 Období 20. století

Nejvýznamnějšími chovy, které vznikaly na území Čech, Moravy a Slovenska, byly Napajedla, Buchlovice na Moravě a Chlumec nad Cidlinou v Čechách (MISAŘ, 2011).

Po první světové válce, která probíhala v letech 1914 – 1918, začala finanční krize, a tak upadl i zájem chovat anglické plnokrevníky. Společenské a politické změny, které nastaly vznikem Československa, velice ovlivnily chov anglického plnokrevníka (MISAŘ, 2011).

Po pádu Rakouska-Uherska a zrodu samostatné Československé republiky dala vláda českým turfmanům vzít záležitosti dostihů do vlastních rukou, a tak 3. května 1919 se sešli na ustavující schůzi Československého Jockey Clubu, jehož prostřednictvím hodlali nový turf řídit. Narazili však na značné problémy. Spoustu plnokrevníku nepřežilo válku, zmizeli i majitelé větších stájí a většina dostihových závodistišť byla poškozená. Jediným, avšak velkým kladem, byl změněný postoj veřejnosti k dostihům a její zájem o ně (HORÁČEK, 1983).

Ještě před zahájením dostihových sezón se zajistilo plnokrevné zázemí dovážením koní z Rakouska, Maďarska i odjinud. Velká Chuchle zahájila svůj zahajovací dostih 13. května 1920. Celá první dostihová sezóna byla ve znamení experimentu, při té druhé byl již vypracován Jockey Clubem pevný kalendář dostihů zakončený prvním ročníkem československé modré stuhy. Tento závod byl později v roce 1922 přejmenován na dnes již známé Československé derby (HORÁČEK, 1983).

Dostihy se začaly běhat nejen v Chuchli, ale i v Brně, Plzni, Kolíně, Nymburce, Klatovech a jinde (HORÁČEK, 1983).

Do roku 1937 se snižovaly chovy, jejichž příčinou bylo špatné hospodářské zázemí šlechty a později pak také světová hospodářská krize. Ve většině chovatelských stájí zanikly tradiční chovy koní, jedinou výjimkou byl hřebčín Napajedla, Hostouň a Horní Motěšice. Ty měly relativně vyšší počet chovných klisen anglického plnokrevníka (MISAŘ, 2011).

Po komunistickém puči v roce 1948 byly všechny soukromé stáje i sazkové kanceláře znárodněny. Na místě Jockey Clubu, který byl rozpuštěn, vzniklo Státní závodistiště, které řídilo veškeré stáje a zaměstnávalo všechny aktéry dostihu (CHARVÁT, 2014). Vedoucím činitelům neunikla situace válkou zničených okolních zemí a tak přišli s nabídkou pomoci a nabídkou Mezinárodního mítinku. Na první schůzi roku 1949 vymysleli sedmibodový plán dlouhodobé spolupráce v chovu i při výkonnostních zkouškách plnokrevníka. Zakládajícími členy bylo Maďarsko, Polsko a Československo. V roce 1951 se k nim přidružilo NDR, 1953 SSSR a Rumunsko, 1958 Jugoslávie a v roce 1962 Bulharsko (HORÁČEK, 1983).

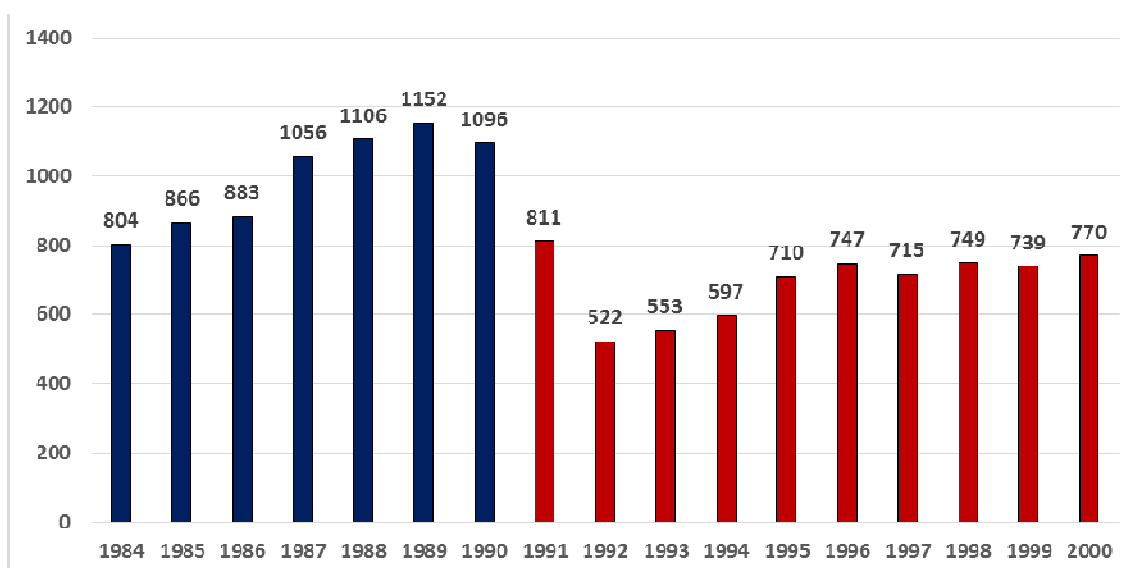
Od počátků 60. let začal československý turf prudce upadat. Příčin je nespočet, ale mezi hlavní patřila zaostalost chovatelství oproti ostatním zemím, nevyhovující

závodistiště, zastaralý kalendář, nedostatek tréninkových prostor a špatné mezinárodní zkušenosti žokejů i trenérů (HORÁČEK, 1983).

Podle tabulky stavu anglického plnokrevníka (viz tab. 1) vidíme, že se od roku 1975 postupně zvyšoval stav klisen až na 1014 kusů. S tím se odpovídajícím způsobem zvýšil i počet hřebců, a to na číslo 51 (DUŠEK, 1992).

Tab. 1 Početní stav anglického plnokrevníka v letech 1975 – 1986. (Zdroj: DUŠEK, 1992).

Stav A1/1	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Plemenní hřebci	36	35	37	36	41	48	40	38	41	42	49	51
Plemenné klisny	419	427	471	493	545	618	656	733	733	892	880	1014
Narozeno hříbat	158	172	233	235	250	301	299	327	324	408	497	499

Graf 1. Vývoj počtu připuštěných klisen v letech 1984 – 2000 v ČR (Čerpáno z: VLČEK, 2014).

Podle VLČKA (2014), (viz Graf 1) vidíme, že po roce 1984 chov plnokrevníků v ČSR vzrostl. Za tento rozvoj mohly především aktivity tehdejších zemědělských podniků neboli Jednotných zemědělských družstev a Státních statků. Stát v této době podporoval veškeré aktivity kolem koní, a to převážně proto, aby udržel mladé lidi na venkově. Tím se zvýšil domácí chov, neboť zahraniční import koní byl omezený. Tento výrazný rozvoj však byl jednou z příčin výrazného poklesu počátkem 90. let. Velká část chovatelů z řad JZD a Státních statků ukončila chovy koní a přešla na nové podniky.

V prvních poválečných desetiletích chov plnokrevných klisen nijak nevzrůstal, neboť zemědělská družstva dávala většinu svých finančních prostředků do produkce, namísto náročného chovu dostihových koní (VLČEK, 2014).

Po období špatného hospodaření si zemědělská družstva, integrované podniky a státní statky zase upevnili svou finanční stránku, a tak začali nakupovat anglické plnokrevníky. Tím rychle vzrostl počet dostihových koní. Nejpočetnější stádo, asi 60 chovných klisen, chovalo tehdy JZD AK Slušovice. Jeden z nejznámějších hřebčínů, který se mohl chlubit svou kvalitou, byl hřebčín Napajedla. Převážně z tohoto hřebčína zájemci kupovali dostihové a plemenné koně pro své chovy. Významný byl i import anglických plnokrevníků především z Polska, SSSR, Maďarska a NDR (VLČEK, 2014).

Po změně politických poměrů v roce 1989 většina těchto chovů zanikla. Část koní byla předmětem restitucí a později obětí spekulací. Spekulativních prodejů nebyla ušetřena ani většina tradičních chovů. Jejich vlivem zanikly plnokrevné chovy v Albertovci, Horních Motěsicích, Šamoríně a Xaverově (MISAŘ, 2011).

Český turf však po roce 1989 zahájil novou éru. Na řídicí místo se znovu vrátil již obnovený Jockey Club a koně i závodistiště se pomalu vraceli do soukromých rukou (CHARVÁT, 2014).

Podle VLČKA (2014) ukázal český chov nečekaně vysokou životaschopnost (viz Graf 1). V roce 1993 už začal počet připuštěných klisen růst a během dvou let vzrostl o zhruba 200 klisen na úroveň kolem 700-750 klisen, na které vydržel několik let.

3.2 Charakteristika plemene

Anglický plnokrevník, z anglického Thoroughbred neboli prošlechtěný, nevznikl přirozeným výběrem, ale záměrným šlechtěním na maximální vytrvalostní rychlost (KAPITZKE, 2008).

„Plnokrevník je kůň, který je zapsán v plnokrevné plemenné knize, uznané v době jeho oficiálního zápisu Mezinárodním výborem pro plemenné knihy“ (JOCKEY CLUB, Řád plemenné knihy 2015, In: http://www.dostihyjc.cz/download/RAD_PK_net.pdf).

Pro účely dostihového řádu se anglickým polokrevníkem rozumí teplokrevný kůň mající v prvních pěti generacích aspoň 51% krve anglického plnokrevníka a přitom nepochází z obou plnokrevných rodičů. Musí se reprodukovat přirozenou plemenitbou tak, jak je definována Mezinárodní dohodou o chovu a dostizích (JOCKEY CLUB, Dostihový řád 2016, In: http://www.dostihyjc.cz/download/DR_text2016.pdf).

Plnokrevníci se dělí na dva typy, a to na ranější, menší sprinterské typy a na silnější, větší, ale zároveň spíše pozdní vytrvalecké typy. Vývoj plnokrevného chovu stále více směřuje k prvnímu typu, který se využívá především pro rovinné dostihy. Druhý typ se často využívá i v překážkových dostizích (HANUŠOVÁ, 2007).

3.2.1 Exteriér

Anglický plnokrevník je dostihový kůň, který by měl mít ušlechtilou a inteligentní hlavu nasazenou na lehký, svalnatý a dlouhý krk, posouvající těžiště dopředu. Výrazný, dlouhý a vysoký kohoutek a delší hřbet. Zád' mohutnou a mírně skloněnou. Široký, hluboký a maximálně prostorný hrudník, který poskytuje dostatek místa pro vývin plic a srdce. Dobře vázaná bedra, dlouhou správně úhlovanou lopatku s vyvinutým svalstvem. Jeden z nejdůležitějších faktorů je kvalita končetin, kdy holeň by měla být delší a hlavně pevná s dosti dlouhou a správně sešikmenou spěnkou. Všechny tyto části se pojí v dokonalý celek. Kontroluje se také postoj předních i zadních končetin, krok, klus a převážně cvalový skok, který má být dlouhý, plynulý a energetický (HORÁČEK, 1983).

Anglický plnokrevník je vysoký od 165 do 175 cm, obvod hrudi se pohybuje okolo 180 až 195 cm, obvod holeně měří 19,8 až 21 cm. Hmotnost většinou bývá 500 – 600 kg. Rozměry však nejsou u tohoto plemene nijak významné, záleží pouze na účelu jeho využití: nejmenší bývají hackové, kteří měří jen 143 cm, sprinteři měří kolem 160 cm a hunteři měří dokonce více než 170 cm (KHOLOVÁ, 2006).

Nejčastějšími vadami exteriéru jsou podle ZUDY (1969), obrácený krk, kratší sražená zád', zaječí kosti a různé vady v osování končetin.

Obr. 1 Plemeník anglického plnokrevníka Egerton (Zdroj: HUBÁČKOVÁ, 2012).

3.2.2 Charakteristické vlastnosti

Anglický plnokrevník je mimořádně rychlý a také vytrvalý kůň. Jeho konstantní vlastností je jeho ranost, která mu dovoluje, aby již ve dvou letech byl podroben zkouškám výkonnosti. Jednou z nejvýznamnějších vlastností je jeho tvrdá konstituce, vyjádřena dýchacím habitem, vyšším stupněm temperamentu a celkově vyšší reaktivností nervové soustavy, kterou uplatňuje hlavně při výkonu (ZUDA, 1969).

Je to typický dostihový kůň, který vyžaduje odbornou péči a dokonalý výcvik. Je to zvíře, které je pro některé příliš temperamentní, často prosazuje svou vůli a vůči lidem není příliš přátelský, jak to vidíme u jiných plemen koní. Jejich povaha je podřízena svému účelu, a proto to jsou koně časně vyspívající, kteří musí být co nejdříve schopni výcviku (BĚLOHLAVOVÁ, 2013).

3.3 Organizace chovu anglického plnokrevníka

Českou vrcholovou autoritou pro šlechtění anglických plnokrevníků a pro organizaci dostihů je Jockey Club České republiky (JC ČR). JC ČR vznikl jako

následník Československého Jockey Clubu, který byl založený v roce 1920 tehdejšími chovateli a majiteli dostihových koní. Čs. Jockey Club si vybojoval a udržel dominující pozici v dostihovém sportu i plnokrevném chovu a řídil je s výjimkou válečných let až do roku 1949. V roce 1950 byl Čs. Jockey Club zrušen a jeho funkci převzal Československý dostihový spolek a po něm v roce 1953 Československé státní závodiště v Praze. Později se tato organizace stala součástí Plemenářských podniků, pověřených vedením plemenné knihy anglického plnokrevníka, organizací dostihů a sázek. Jeho kompetenci převzala v roce 1990 Unie čs. turfů. Ta byla později přejmenovaná na Jockey Club ČR (DUŠEK, 1992).

3.3.1 Jockey club ČR

Jockey Club je samostatným právním subjektem, který vznikl na základě zákona č. 83/1990 Sb. Je oprávněn brát na sebe závazky a požadovat plnění závazků od třetích osob. Jockey Club je nejvyšší autoritou turfů v České republice a jeho posláním je řídit, koordinovat a všestranně podporovat dostihový provoz a chov anglického plnokrevníka v intencích svých členských složek v rozsahu uděleného oprávnění Ministerstva zemědělství České republiky, platného Dostihového řádu, šlechtitelského programu, řádu chovu plnokrevníka a vůle svých členů (JOCKEY CLUB CZ, In: http://www.dostihyjc.cz/z_udaje.php).

Jockey Club ČR vede plemennou knihu anglického plnokrevníka v ČR, evidenci dostihových koní, trenérů, jezdců, vydává jezdecké a trenérské licence, a také schvaluje propozice cvalových dostihů. JC ČR zastupuje Českou republiku na jednáních mezinárodních autorit chovu anglického plnokrevníka (DUŠEK, 1992).

K zajištění svého poslání v oblasti dostihového sportu i chovu je oprávněn vydávat Dostihový řád, Chovatelský řád a příslušná nařízení a prováděcí předpisy ku prospěchu dostihů a chovu plnokrevníka, ale jen v rozsahu stanového pravomoci po schválení Rady Jockey Clubu (JOCKEY CLUB CZ, In: http://www.dostihyjc.cz/z_udaje.php).

3.4 Současný stav v chovu anglického plnokrevníka v ČR

3.4.1 Početní stavy chovných koní

3.4.1.1 Plemenní hřebci

Podle tab. 2 můžeme vidět, že počet plemenných hřebců se postupně snižoval, což je pro chov anglického plnokrevníka pozitivní. Nesmíme tady zapomenout, že přepouštěcím obdobím se podle JOCKEY CLUBU CZ (2016, In: http://www.dostihyjc.cz/download/KH_16.pdf) bere období od 15.2 do 15. 7 a také, že v chovu anglického plnokrevníka jsou umělá inseminace a embryotransfer přísně zakázány.

Tab. 2 Počet plemenných hřebců anglického plnokrevníka v jednotlivých letech (Čerpáno z: PLACHÝ, 2014, PLACHÝ, 2015, http://www.plemenici.cz/katalog-plemennych-hrebcu-a1_1-na-sezonu-2015 a http://www.dostihyjc.cz/download/V_STN_K_T_7_-_2016.pdf).

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hřebci v ČR	74	69	62	58	59	54	53	44
Zahraniční hřebci	8	13	12	11	9	23	22	31

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hřebci v ČR	48	46	42	41	41	38	33	35	38
Zahraniční hřebci	15	16	21	27	17	9	12		

Podle ALEŠA (2014, In: http://eagri.cz/public/web/file/322679/Anglicky_plnokrevnik.pdf) bylo dlouhodobým problémem v chovu nepřiměřeně vysoký počet plemenných hřebců, z nichž někteří připouštěli jen pár klisen. To ztěžovalo otestování nových hřebců, a tak Jockey Club již před lety přistoupil na diferenciaci poplatků jak za nově zařazované hřebce, tak i za každoroční osvědčení. Hřebci, kteří jsou dlouhodobě využíváni v chovu bez výrazného úspěchu, jsou pomocí vysokého poplatku „vytlačováni“ z chovu. Tím se podařilo snížit počty hřebců z roku 1999, kdy jich bylo 77, na současný počet. Při zařazení do chovu je uplatňován tzv. selekční poplatek, který je diferencován podle kvality dostihového

hřebce, a podle těchto poplatků ovlivňují majitele k tomu, aby do chovu zařazovali pouze kvalitní hřebce s úspěšnou dostihovou kariérou a také původem, odpovídajícím současným světovým trendům v chovu plnokrevníka.

3.4.1.2 Chovné klisny

Tab. 3 Výsledky plemenitby u klisen v ČR a počet narozených hříbat v daném roce registrovaných v ČR (Čerpáno z: PLACHÝ, 2014 a PLACHÝ, 2015 a JOCKEY CLUB CZ, 2015, In: <http://www.dostihyjc.cz/dokumenty.php?sekce=2> a JOCKEY CLUB CZ, 2016, In: <http://www.dostihyjc.cz/dokumenty.php?sekce=2>).

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Celkový počet připouštěných klisen	783	738	720	712	621	599	630	619
Z toho: Domácí klisny	763	719	700	682	593	563	570	566
Zahraniční klisny	20	19	20	30	28	36	60	53
Počet registrovaných hříbat	389	427	408	382	400	339	325	314

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkový počet připouštěných klisen	581	550	523	463	483	297	347	370
Z toho: Domácí klisny	542	512	478	438	452	283	324	339
Zahraniční klisny	39	38	45	25	31	14	23	31
Počet registrovaných hříbat	315	316	276	278	254	249	175	188

Z tab. 3 vidíme, že po roce 2000 nastal pokles připouštěných klisen a tím i pokles živě narozených hříbat. Tento pokles můžeme vidět dodnes.

Jediným rozdílem bylo období mezi lety 2005 – 2008, kdy se počet připouštěných klisen zastavil a dokonce mírně vzrostl. Nastalo to zřejmě v důsledku příchodu anglického hřebce Rainbows for Life do našeho chovu, respektive jeho výsledky u potomků (VLČEK, 2014). Ze statistik JOCKEY CLUB CZ (<http://www.dostihyjc.cz/statistiky.php?stranka=27>) víme, že v letech 1999, 2004, 2005, 2006 a 2007 se stal Rainbows for Life celkovým šampionem plemeníků na rovině dle zisku.

U živě narozených hříbat jsou registrovaná pouze ta, která se narodila po období březosti trávající minimálně 305 a maximálně 365 dní (JOCKEY CLUB CZ, 2016, In: http://www.dostihyjc.cz/download/KH_16.pdf).

3.4.2 Počet prvniček a jejich průměrný věk

Podle tab. 4 můžeme vidět, že počet prvniček se rok od roku mění, ale věkový rozdíl bývá povětšinou konstantní. Většinou jsou klisny anglického plnokrevníka zapouštěny okolo 6,4 – 7 let věku.

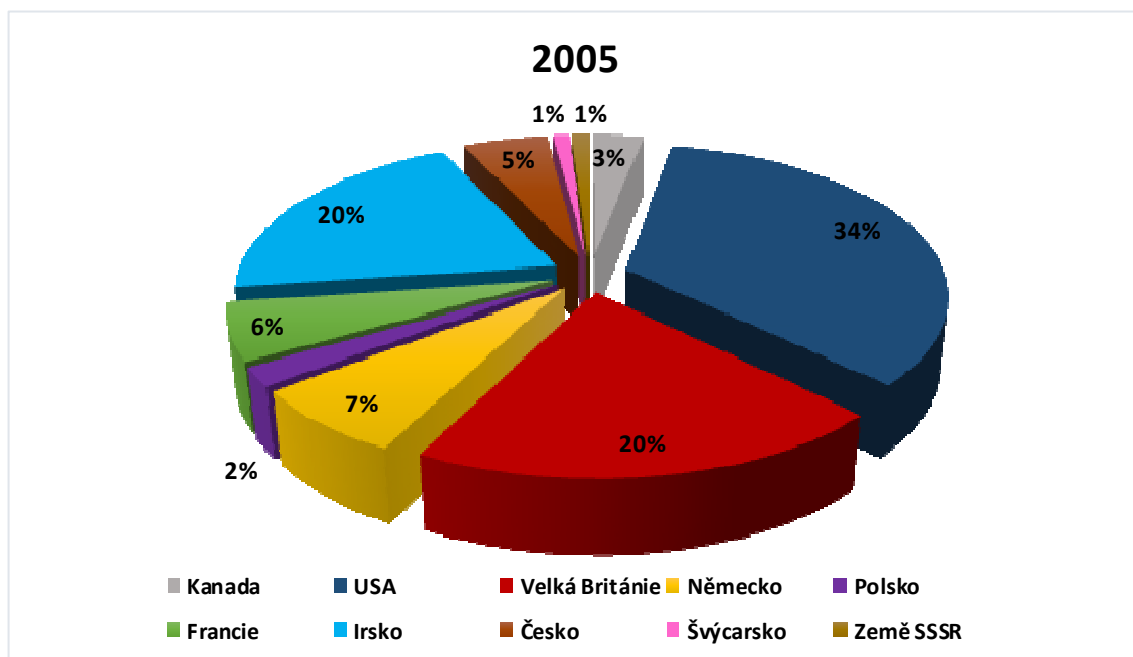
Tab. 4 Počet prvniček a jejich průměrný věk (Čerpáno z: PLACHÝ, 2014 a PLACHÝ, 2015).

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počet prvniček	125	132	112	82	81	66	104	97
Prům. věk	6,3	6,8	6,4	6,4	6,5	7	7	6,7

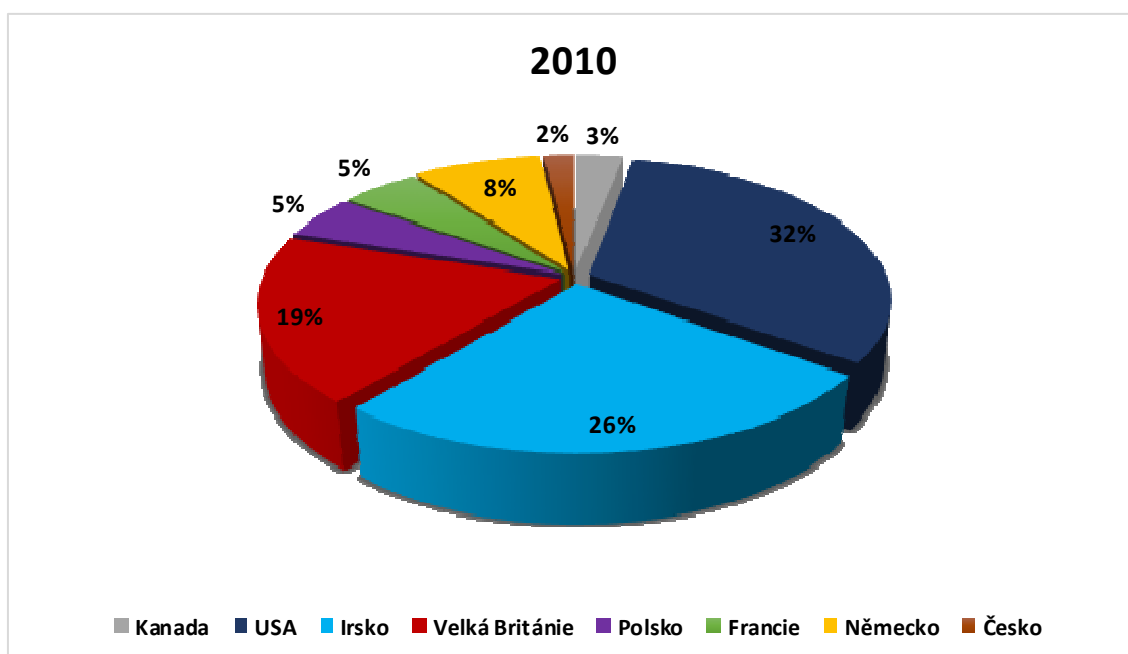
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet prvniček	84	83	65	86	77	58	67
Prům. věk	7,2	7,1	6,5	6,7	7,3	6,5	6,7

3.4.3 Šampionáty otců dle zisku

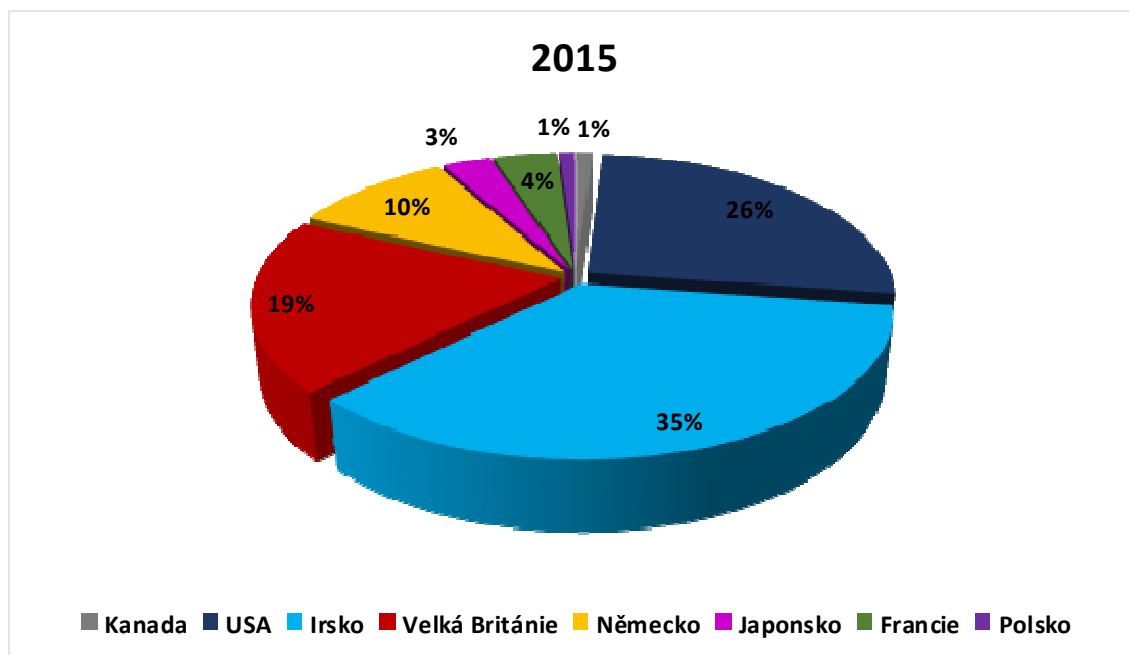
Dle statistik z chovatelských ročenek anglického plnokrevníka v České republice byli v letech 2005 a 2010 nejlepší hřebci převážně z USA, následovaným Irskem. V roce 2015 se svými 35% obsazovalo první místa Irsko.

Graf 2. Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2005 (Zdroj: JOCKEY CLUB CZ, 2006)

Graf 3. Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2010 (Zdroj: JOCKEY CLUB CZ, 2011).

Graf 4. Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2015 (Zdroj: JOCKEY CLUB CZ, 2016)

V letech 2005 i 2010 patřila mezi stovku nejlepších otců dle zisku také Česká republika, a to s koňmi:

2005

Regulus	(22. místo)
Santolino	(60. místo)
Latén	(61. místo)
Falun	(71. místo)
Santa Luck	(86. místo)

2010

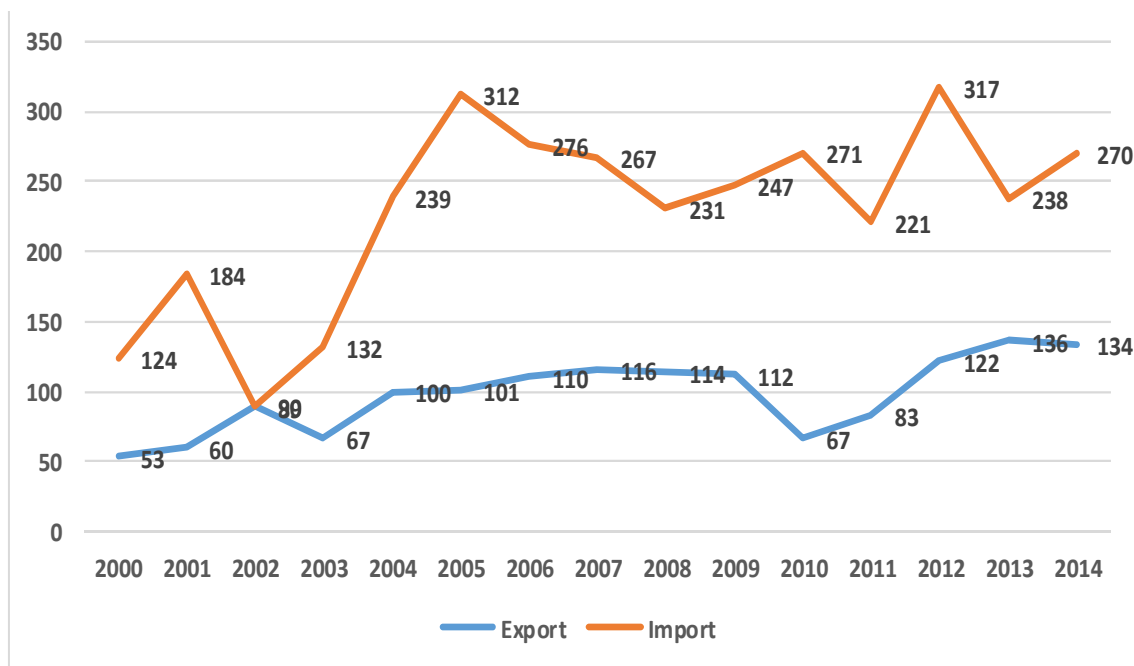
Yocker	(62. místo)
Yokom	(78. místo)

V roce 2015 čeští koně neobsadili ani jednu z prvních příček a první příčku z českých koní obsadil až na 150. místě hřebec Heretic (Čerpáno z: CHOVATELSKÁ ROČENKA A 1/1, 2005, 2010, 2015).

3.4.4 Vývoj počtu importovaných a exportovaných koní

Podle grafu 5. vidíme, že import koní anglického plnokrevníka v České republice převažuje nad exportem. Výjimkou je rok 2002 kdy byly počty vyvezených i přivezených koní do ČR stejné, ale od tohoto roku začal import koní výrazně stoupat.

Podle VLČKA (2014), přišla velká řada těžkých zkoušek v květnu roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie. Díky vstupu do tohoto prostoru mohly chovy snadněji importovat koně do Evropské Unie, a tak i podle grafu 5. můžeme vidět, že v letech 2004 – 2005 vypukl velký boom v dovozu koní.

Graf 5. Vývoj počtu importovaných a exportovaných koní (Čerpáno z: PLACHÝ, 2014 a PLACHÝ, 2015)

3.4.5 Významné české chovy anglického plnokrevníka

3.4.5.1 Hřebčín Napajedla

Nejvýznamnější a nejstarší chov anglického plnokrevníka má v ČR chov Napajedla. Historie Napajedel je úzce spjata s našim turfem (DUŠEK, 1992). Tento hřebčín byla založen v roce 1886 příslušníkem vídeňské rodiny a velkým dostihovým nadšencem Aristidem Baltazzim (<http://www.napajedlastud.com/cs/o-nas/historie>). V Československu i po rozdělení Československa si hřebčín drží na špičce nejúspěšnějších chovatelů. Produkty napajedelského chovu vyhrávají nejen v České republice, či na Slovensku, ale také v Anglii, Francii, Švýcarsku, Německu, Rakousku a v řadě dalších zemí (<http://www.napajedlastud.com/cs/o-nas/uspechy>).

Hřebčín Napajedla, a. s. není jen producentem úspěšných koní jako Dara Monarch, Latén, Rainbows for Life aj., ale také dokáže svým klientům nabídnout kvalitní služby (<http://www.equichannel.cz/hrebcin-napajedla-as>).

3.4.5.2 Hřebčín Albertovec

Tento český hřebčín hrál ve šlechtění koní značnou roli. Byl založen roku 1818 Eduardem knížetem Lichnovským. Vznikl přestěhováním vojenského hřebčína Houston na Šumavě, který původně sloužil jako hřebárna, později jako hřebčín s cílem chovat ušlechtilé, výkonné jezdecké vojenské koně a plemenné hřebce pro zemský chov. V roce 2005 vznikla společnost Hřebčín Albertovec s.r.o., která se zabývá chovem českého teplokrevníka s vysokým podílem trakénské krve a chovem anglického plnokrevníka (<http://www.equichannel.cz/hrebcin-albertovec-sro>).

3.4.5.3 Zemský hřebčín Tlumačov

Zemský hřebčín Tlumačov, státní podnik byl založen roku 1928. Je dostupný především pro chovatele z Moravy a Slezska. Důležitým úkolem tohoto hřebčince je zajištění plemenných hřebců k reprodukci, dále také zajištění plemenitby a to jak přirozenou plemenitbou, tak inseminací. Je garantem kvality chovu koní v České republice a také se podílí na ochraně genetických zdrojů. Tento hřebčín vlastní plemníky plemen český teplokrevník, holštýnský kůň, českomoravský belgický kůň, norik, slezský norik, shagya arab, starokladrubsý kůň, anglický plnokrevník, hafling, hucul, pony a americký klusák. Spolu se Zemským hřebčincem Písek má rozhodující roli v nabídce služeb pro české chovatele koní (ČERNOCKÝ, PROCHÁZKA, 2012).

3.4.5.4 Chovatelské centrum DARHORSE

Chovatelskému centru DARHORSE předcházela idea vzniku prvního středoevropského chovatelského zařízení, které by bylo schopné konkurovat v oblasti chovu anglického plnokrevníka širší západoevropské chovatelské špičce. Centrum se nachází v Krabčicích u Roudnice nad Labem pod horou Říp (KOPECKÝ, In: <http://chov.darhorse.cz/vznik-chovatelskeho-centra>). Do plnokrevního byznysu vstoupil Rostislav Kopecký, duše celého projektu, až v roce 2009, kdy pro nově založenou stáj DAR koupil v Irsku dvouletou ryzku Corcovadu. Zdejší chov startuje v době, kdy zájem o chov obecně u nás klesá, stejně jako zájem majitelů o domácí odchované plnokrevníky. Nastupuje však s vytříbeným mateřským stádem, podporou prověřeného Bully Pulpita a především hodně nadějného Gr. 1 vítěze Midshipse (VLČEK, 2013).

3.4.6 Významné dostihové závodiště v ČR

V České republice se závodiště dělí do několika skupin. Kategorie A, B a C, kdy nejlepší je kategorie A. Níže jsou uvedeny dostihové dráhy v ČR, které se v kategorii A nacházejí.

Obr. 2: Přehled závodistišť v ČR (Zdroj: <http://www.dostihyjc.cz/mapy.php>).

3.4.6.1 Praha – Velká Chuchle

Dostihové závodiště Velká Chuchle se nachází na jižním okraji Prahy, v městské části Velká Chuchle, na levém břehu Vltavy. Bylo otevřeno 28. září 1906 a od té doby se zde konají cvalové i klusácké dostihy. Od roku 1953 do roku 1990 pořádalo dostihy ve Velké Chuchli Státní závodiště. Na konci roku 2001 se pořadatelem dostihů stala společnost TMM s.r.o. (<http://velka-chuchle.cz/zavodiste>).

Dostihy se zde konají od začátku dubna do konce října a jedním z nejvýznamnějších dostihů zde konajících bylo Československé derby, v současnosti již České derby (<http://velka-chuchle.cz/zavodiste>).

České derby je sportovní a společenská událost, která se každoročně koná v Praze – Velké Chuchli. První ročník se uskutečnil v roce 1921 a v současnosti se koná se vždy třetí červnovou nedělí. Je absolutním vrcholem dostihového kalendáře. Má status

zkoušky, která významově převyšuje nejen ostatní zápolení první kategorie, ale i ostatní čtyři klasické zkoušky. Spolu se dvěma dalšími klasickými testy tříletých koní tvoří tzv. klasickou Trojkorunu. Díky dotacím je České derby nejbohatším rovinovým dostihem ve středoevropském regionu (<http://velka-chuchle.cz/ceske-derby>).

Za dobu své existence nesl dostih řadu názvů. První ročník se nazýval Cena Čsl. Jockey Clubu. Mezi lety 1922 – 1938 Československé derby a rok na to Českomoravské derby. V letech 1940 – 1944 Modrá stuha českomoravská a poté do vzniku České republiky Československé derby. Od roku 1993 nese již současný název České derby (<http://velka-chuchle.cz/historie>).

3.4.6.2 Pardubice

V Pardubicích byla vybudovaná závodní dráha v roce 1856. Ještě předtím se v Pardubicích konaly vždy na podzim štvanice na jelena. Krajina Pardubic byla pro hony ideální, neboť měla charakter velkého anglického parku. Tuto dráhu nejvíce proslavila Velká pardubická steeplechase, která se zde poprvé běžela 5. listopadu 1874 (<http://www.pardubice-racecourse.cz/historie-zavodiste>). Od roku 2013 se Velká pardubická běhá v Agrofert Parku, neboť v říjnu areál dostihového závodiště přijal jméno významného koncernu, pod který spadl i dřívější partner Synthesia a. s. (<http://dostihy.fitmin.cz/domaci-dostihove-deni/pardubicke-zavodiste-meni-nazev-na-agrofert-park.html>).

V současnosti zde probíhají kromě dostihů i jiné jezdecké disciplíny jako soutěže všestrannosti, parkurové soutěže, drezurní soutěže a také soutěže spřežení (http://www.ipardubice.cz/10_1589_agrofert-park-pardubice/).

3.4.6.3 Karlovy Vary

Koncem 19. století prožívalo lázeňské město Karlovy Vary největší rozkvět ve své historii. Lázeňští hosti sem přijížděli prakticky z celého světa a bylo proto jen otázkou času, kdy k pobavení hostů vznikne v Karlových Varech také dostihové závodiště. Prvním impulsem bylo založení jezdeckého klubu, který navázal styky s jezdeckými kluby v Praze a ve Vídni. Od tohoto okamžiku začal karlovarský klub provozovat mnohé aktivity, které pomohly k vybudování závodiště. To bylo Českému jezdeckému klubu slavnostně předáno v roce 1899. V lednu 1996 byla založena akciová společnost Karlovarské závodiště, jehož cílem bylo zušlechtit areál závodiště a pořádat zde dostihy

nejvyšší sportovní úrovni. V roce 2003 převzala všechny tyto činnosti a správu celého areálu společnost HIPODROM HOLOUBEK s.r.o.. V rámci působnosti golfového hřiště bylo založeno občanské sdružení GOLF & RACING CLUB Karlovy Vary (<http://www.racingclub.cz/stranky/dostihy/o-zavodisti.htm>).

3.4.6.4 Most

Mostecký Hipodrom je součástí rekultivačního parku Velebudice. Dominantou tohoto parku je právě dostihová dráha. Pořádání dostihů je hlavním předmětem činnosti a.s. HIPODROM MOST. V roce 1997 byl uspořádán úvodní dostihový den a od té doby každoročně vítá příznivce dostihového sportu. Ročně se zde koná osm dostihových dnů, ve kterém se na startovních listinách představí 600 koní. To dokazuje, že se Hipodrom stal špičkovým závodištem v naší republice a také severočeskou doménou dostihového sportu. Kromě dostihů je areál závodistiště využíván také k pořádání parkurových závodů a pro rozšíření sportovních aktivit byla v roce 2008 vystavěna také in-line dráha (<http://www.hipodrom.cz/cz/hipodrom/index.html>).

3.4.6.5 Slušovice

Dráha ve Slušovicích je nejdůležitější dostihová dráha, která se nachází na Moravě. O stavbě dostihového areálu bylo rozhodnuto v roce 1980 a v srpnu roku 1981 byl odstartován první dostih. Dráha je jediná svého druhu v republice, která má klopené oblouky. Původní podklad byl jílový a pokrytý pískem. Později byl navezen humus a zatravněn. V ploše se nacházejí dvě jezírka, které shromažďují spodní vodu a proto je povrch dostatečně pevný, pružný, rychlý a odpovídá požadavkům dostihů (<http://www.dostihy.net/zavodiste/slusovice>).

3.4.7 Dostihový provoz v ČR

3.4.7.1 Využití dostihových závodíšť

Tab. 5 Celkové využití dostihových závodíšť v ČR (Čerpáno z: <http://www.dostihyjc.cz/statistiky.php>, MALÍK, 2014 a MALÍK, 2015).

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet dostihových dní	68	68	58	61	62	63
Počet dostihů	531	539	465	479	491	485
Z toho: rovinových dostihů	358	364	311	321	328	335
Překážkových dostihů	173	175	154	158	163	150
Vyplacené dotace (Kč)	46 130 450	46 059 900	40 940 200	42 981 400	42 060 950	48 286 950

Podle tabulky č. 5 můžeme vidět, že se v roce 2015 uskutečnilo 63 dostihových dní. V posledních letech se počet dní ustálil. Před pěti lety bylo 68 dostihových dní, ale to se ještě běhalo v Albertovci, Radslavicích a Tochovicích a bez těchto tří dostihových dnů jsme na čísle 65 a to je s letošním rokem srovnatelné (MALÍK, 2015).

V počtu dostihů byl nejlepší rok 2014, ale z celkového pohledu byla podprůměrná. Průměrný počet dostihů v České republice mezi lety 1993 – 2014 je v současné době 512. Nejhorším rokem byl rok 2012, kdy se odehrálo jen 465 dostihů (MALÍK, 2014).

V roce 2015 činila celková suma dotací bez majitelských premií 48 286 950 Kč. Jedná se o druhou nejvyšší vyplacenou sumu od vzniku České republiky. Jen rok 2009 byl štedřejší, kdy bylo vyplaceno 49 353 500 Kč (MALÍK, 2015).

3.4.7.2 Počty startujících koní v dostizích

Tab. 6 Celkový počet startujících koní v dostihovém provozu ČR (Čerpáno z: <http://www.dostihyjc.cz/statistiky.php>, MALÍK, 2014 a MALÍK, 2015).

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	1325	1378	1300	1255	1198	1188
Z toho: český chov	769	778	697	685	657	641

Situace v českém dostihovém sportu není růžová. Poprvé po 16 letech se počet startujících koní na dráze snížil až na 1300. Rok 2014 je prvním za období 1997 – 2014, kdy byl počet na dráze dokonce nižší než 1200 (MALÍK, 2014) a v roce 2015 můžeme vidět, že se tento počet ještě o deset snížil (MALÍK, 2015).

Počet českých odchovanců má také klesající tendenci. Zatímco ve druhé polovině 90. let se na dostihových drahách prohánělo tisíce koní českého chovu, tak v uplynulé sezóně to je minimálně o tři stovky méně (MALÍK, 2014).

Čísla jasně ukazují, že ekonomická situace není ideální a vlastnictví dostihového koně je náročnější, navíc ještě při klesajících či stagnujících dotacích. Naopak vnější náklady rostou (MALÍK, 2014).

Tab. 7 Počty startujících koní v rovinových dostizích v ČR (Čerpáno z: <http://www.dostihyjc.cz/statistiky.php>)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celkem	878	921	886	827	788	779
Z toho: Počet 2letých na rovině	194	195	158	134	128	145
Počet 3letých na rovině	285	311	303	274	242	235
Starší	399	415	425	419	418	399

Tak jak se snižuje počet startujících koní v dostizích, tak se snižuje i počet 2letých a 3letých koní na rovině. V roce 1999 bylo na dráze 215 dvouletých, v roce 2014 už se koňských juniorů představilo jen 128. Za deset let zmizelo z dostihových drah více než 40% dvouletých. U klasiků je to obdobné. Za deset let je propad skoro třicetiprocentní (MALÍK, 2014). Rok 2015 sice nepřinesl vzrůst klasiků na dostihových drahách, ale aspoň přinesl vzrůst dvouletých koní, kteří se představili na dostihové dráze (MALÍK, 2015).

3.5 Výkonnostní zkoušky anglického plnokrevníka

Dostihy jsou speciální výkonnostní zkoušky anglických plnokrevníků a klusáků. Jediným selekčním kritériem je v dostizích pouze maximální rychlost ve cvalu a klusu. Tímto selekčním kritériem prověřují výkonost koní a její vývoj, konstituci a charakter dostihových koní (DUŠEK, 1999).

Dostih je každý závod, kterého se účastní dostihový kůň s jezdcem v sedle s cílem soutěžit s jiným koněm nebo koňmi o jakoukoli cenu, ať už je to finanční, věcná nebo jinak vyjádřená cena, nebo s cílem rozhodnout jakoukoli sázku, která se týká výsledku takového závodu, pokud koně v daném závodu startují současně. Za dostih se rovněž

považuje dostih jediného koně, tzv. walkover (JOCKEY CLUB, Dostihový řád 2015, In: [http://www.dostihyjc.cz/download/DR_text2015%20\(3\).pdf](http://www.dostihyjc.cz/download/DR_text2015%20(3).pdf)).

3.5.1 Dostihy soustavy a její funkce

Podle DUŠKA (1999) prověřují dostihy výkonnost koní v rychlém cvalu, rychlém klusu, případně schopnost překonávat různé druhy překážek v poměrně rychlém cvalu. Tyto požadavky jsou podstatou speciálních funkcí soustav dostihů, které charakterizuje následující rozdělení:

- ❖ Cvalové dostihy
 - Rovinové
 - Překážkové
 - Proutěné překážky
 - Steeplechase
 - Steeplechase Cross-country
- ❖ Klusácké dostihy
 - V sulkách
 - Pod sedlem

Tyto druhy dostihů tvoří specializované dostihové soustavy rovinových, klusáckých a překážkových dostihů, kdy odlišnost jejich funkce je dána propozicemi. Jsou to závazná pravidla pořádání dostihů schválená oprávněnou organizací. Propozice cvalových dostihů v ČR je oprávněn schvalovat Jockey Club ČR a klusáckých dostihů Česká klusácka asociace. Podle podoby propozic je možné rozlišit ty dostihy, jejichž stěžejním selekčním kritériem je rychlost, což jsou především rovinové cvalové dostihy a (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

Podobou propozic je určena prvořadá funkce dostihů v dostihové soustavě. Obecně platí, že čím vyšší je požadavek selekčního vlivu rychlosti a vytrvalosti, tím více je zajištěno stejných podmínek všem startujícím a tím významnější je jeho pozitivní selekční funkce. Z uvedené skutečnosti vyplývá trojí funkce dostihů:

- selekční – pozitivní výběr nejvýkonnějších koní do chovu,
- přípravná – prověření formy koní před nejvýznamnějšími dostihy,
- ověřující – kontrola postupu a účinnosti tréninku.

Ve cvalových dostizích slouží preferenci méně výkonných koní propozicí stanovená úleva, což je snížená základní hmotnost žokeje. Naopak nejvýkonnější koně jsou penalizováni zvýšením základní hmotnosti stanovené propozicí (DUŠEK, 1999).

Základními skupinami rovinových cvalových dostihů v rámci soustavy jsou:

- ❖ Dostihy koní stejného věku
 - Klasické dostihy
 - Ostatní dostihy koní stejného věku
 - Handicapy
- ❖ Dostihy koní rozdílného věku
 - Srovnávací dostihy
 - Ostatní dostihy koní rozdílného stáří
 - Handicapy (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

3.5.1.1 Dostihy koní stejného věku

Podle MISAŘE a JISKROVÉ (2008), porovnávají tyto dostihy výkonnost koní stejného ročníku narození. Dělí se na klasické dostihy, ostatní dostihy koní stejného věku a handicapy.

Klasické dostihy mají největší význam z hlediska chovatelského, neboť těchto dostihů se zúčastňují pouze tříletí koně. Jde vlastně o výkonnostní zkoušky anglického plnokrevníka. Klasických dostihů je celkem pět, kdy tři jsou pro všechny tříleté a dva pouze pro slabší pohlaví – klisny (MRÁZOVÁ, 2015). V těchto dostizích nesou všichni

startující koně stejnou zátěží, výjimkou je pouze stanovená úleva klisnám při společných startech s hřebci (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008). Klasické dostihy se skládají z pěti nejdůležitějších výkonnostních zkoušek a v České republice to jsou Jarní cena klisen, Velká jarní cena, České derby, Oaks – Memoriál Ing. Bohumila Tichoty a St. Leger. Série vítězství ve třech klasických dostizích přístupným všem, tzv. Velká jarní cena, České derby a St. Leger, se nazývá Klasická trojkoruna (<http://www.dostihy.net/dostihova-abeceda>).

Ostatní dostihy koní stejného věku jsou založené na penalizacích a úlevách, kdy výkonnější koně jsou doplněni zátěží, kdežto méně výkonní soupeři mají úlevu. Má to dvojí význam. Výkonným koním komplikuje možnost zvítězit a nutí je vystupňovat úsilí v dostihu. Jejich méně úspěšným soupeřům naopak usnadňuje možnost zvítězit (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

Handicapovaný dostih je dostih, ve kterém mají mít všichni startující koně stejnou šanci na vítězství. Jejich rozdílné kvality jsou vyrovnávány rozdílnou zátěží. Například nejlepší kůň nese největší zátěž a nejhorší nese tu nejmenší (HORÁČEK, 1983). Handicapy jsou rozděleny celkem do čtyř tříd, neboť je rozpětí mezi nejlepšími a nejhoršími koňmi příliš vysoké. První handicapová třída se vypisuje pro nejlepší koně, druhá pro dobré koně, třetí pro slabší a čtvrtá pro ty nejslabší koně (JANOUC, 1961).

3.5.1.2 Dostihy koní rozdílného věku

Dle DUŠKA (1999) srovnává skupina dostihů rozdílného věku výkonnost koní rozdílných ročníků a dělí se na srovnávací dostihy, ostatní dostihy koní rozdílného stáří a handicapy.

Srovnávací dostihy slouží ke vzájemnému porovnávání výkonnosti koní dvou a více ročníků, kdy jejich propozice zajišťují co nejvíce stejných podmínek koním téhož ročníku. Rozdíly hmotného zatížení koní jednotlivých ročníků stanoví tabulka rozdílů „vah“, sestavená na základě dlouhodobých zkušeností. Postupem dostihové sezóny se vzájemný rozdíl zátěže mladších a starších koní snižuje. Tyto dostihy mají vysokou pozitivně selekční funkci. Vyjádřením jejich významu pro plnokrevný chov je především výše dotace (DUŠEK, 1999).

Zbývající dostihy koní rozdílného věku jsou obdobné jako u dostihů stejného věku s výjimkou propozicemi povoleného startu dvou či více ročníků koní a rozdílů jejich zatížení (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

3.5.1.3 Nejvýznamnější rovinové dostihy v ČR

Dle MISAŘE a JISKROVÉ (2008) se ve druhé polovině 20. století dostihové autority Anglie, Francie, Irsko, Itálie, NSR a USA rozhodly odstranit veškerá omezení startů zahraničních koní v nejvýznamnějších dostizích a proto sjednotily propozice těchto dostihů a koordinovaly termíny jejich pořádání. Tím byl vytvořen systém mezinárodních dostihů „Pater races“ označovaných Gr. 1, Gr. 2, Gr. 3. Následně byla vypsána kategorie mezinárodně registrovaných dostihů (black type). Tyto dostihy registruje International Cataloguing Standards a starty koní nejsou v těchto dostizích administrativně omezeny.

Tab. 8 Přehled mezinárodně registrovaných rovinových dostihů v ČR (Použité zdroje: http://www.tjcis.com/pdf/icsc16/2016_EntireBook.pdf).

Název dostih	Kategorie	Vzdálenost [m]	Místo konání	Určení
České derby	Gd-3	2400	Praha	Pro 3leté koně
Cena zimní královny	L	1600	Karlovy Vary	Pro dvouleté hřebce a klisny
Cena zimního favorita	L	1600	Praha	Pro dvouleté hřebce a klisny
Jarní cena klisen	L	1600	Praha	Pro 3leté klisny
Velká jarní cena	L	1600	Praha	Pro 3leté hřebce a klisny
Velká cena Českého turf	L	2400	Most	Pro 3leté a starší koně

Velká cena Prahy	L	1600	Praha	Pro 3leté a starší koně
Oaks – Memoriál Ing. Tichoty	L	2400	Most	Pro 3leté klisny
St. Leger	L	2800	Praha	Pro 3leté hřebce a klisny
European Jockey's Cup fillies	L	1400	Praha	Pro 3leté a starší klisny
European Jockey's Cup sprint	L	1000	Praha	Pro 3leté a starší koně
European Jockey's Cup middle	L	1800	Praha	Pro 3leté a starší koně
European Jockey's Cup long	L	2600	Praha	Pro 3leté a starší koně
European Jockey's Cup million	L	1400	Praha	Pro 3leté a starší koně

3.6 Další využití anglického plnokrevníka

Jak bylo již dříve zmíněno, anglický plnokrevník je vyšlechtěn jako nejrychlejší plemeno, a tak se nejčastěji využívá právě pro dostihový sport, a to jak rovinných dostihů, tak překážkových. Využití anglického plnokrevníka se v dnešní době však už nevztahuje pouze na dostihy. Původní chovatelé mohou být hrdí na výsledky svého snažení, neboť vytvořili základnu koní, kteří jsou schopni pracovat déle než dva tři roky, nicméně i mnoho dalších let, a to i po ukončení dostihové kariéry (MRÁZOVÁ, 2015).

Anglický plnokrevník může obstát coby sportovní kůň a dokáže se vyrovnat světové špičce reprezentované jinými plemeny koní. To, že to nedokáže v takové míře, lez přisoudit jeho temperamentu, který mu byl po dlouhá léta vštěpován (BĚLOHLAVOVÁ, 2013).

3.6.1 Překážkové dostihy

Soustavu překážkových dostihů tvoří:

1. Dostih přes proutěné překážky
2. Steeplechase
3. Steeplechase Cross-country (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

U dostihů přes proutěné překážky se využívá trať dlouhá nejméně 2400 metrů. Všechny překážky jsou vyrobené z vrbového proutí a bývají stejné a něco málo přes 1 metr vysoké. Dostih přes proutěné překážky je veden v plném tempu, kdežto tempo steeple-chase je zpravidla daleko volnější (JANOUGH, 1961).

Překážkové dostihy nejsou selekčním kritériem pro chov anglického plnokrevníka. Překážky významně snižují rychlost dostihů a tím také omezují jejich selekční funkci. Proto se v nich většinou setkáváme s anglickými plnokrevníky, kteří nebyli z důvodu nižší výkonnosti zařazeni do plnokrevného chovu nebo koně zapsané v NTB registru a polokrevníci (MISAŘ a JISKROVÁ, 2008).

3.6.1.1 Nejvýznamnější překážkové dostihy

V tabulce č. 8 jsou vypsány jedny z nejvýznamnějších překážkových dostihů, které patří do systému mezinárodně registrovaných dostihů. Tyto dostihy registruje, tak jak u rovinných dostihů International Cataloguing Standards.

Tab. 9 Přehled mezinárodně registrovaných překážkových dostihů v ČR (Zdroj: http://www.tjcis.com/pdf/icsc16/2016_EntireBook.pdf).

Název dostihu	Kategorie	Vzdálenost [m]	Místo konání	Určení
Cena Labe (L)	L	5200	Pardubice	Pro 5leté a starší koně
1. AGROFERT velká národní steeplechase o pohár Josefa Váni	L	4500	Praha	Pro 5leté a starší koně
Velká Pardubická s Českou Pojišťovnou	L	6900	Pardubice	Pro 5leté a starší koně

3.6.2 Redrezura dostihových koní

V řadě stájí můžeme nalézt bývalé dostihové koně, kdy tyto koně prošli přirozenou redrezúrou, a tak mohli být poté využíváni ve všech oblastech jezdeckého sportu. K tomu sloužili jako provozní a turističtí koně. V současnosti však v ČR neexistuje žádná organizace, která by se redrezúrou vyřazených dostihových koní zabývala. V Anglii však mají organizaci zvanou Retraining of Racehorses, ve které se zabývají právě převýchovou těchto koní a následným prodejem (HOLUBCOVÁ, 2014).

3.6.3 Význam při zušlechtování sportovních plemen koní

Anglický plnokrevník je pro své vlastnosti využíván ke šlechtění mnohých plemen, a to ať při tvorbě plemen nových nebo při jejich zušlechtování. Význam tohoto zušlechtování stoupal při přestavbě četných teplokrevných plemen v poválečném období, a to téměř v celosvětovém měřítku (DUŠEK, 1999).

Při zařazování plnokrevných hřebců do teplokrevného chovu je nutné přísné posouzení exteriéru, které zamezí výběru hřebců s exteriérovými vadami i hřebce s pochybným charakterem a nevyhovujícím temperamentem. Za těchto podmínek je anglický plnokrevník výborným zušlechťovatelem, který skoro vždy koriguje rámec těžších klisen. K dalším pozitivům v zušlechtění plemene patří například prodloužení lopatky, zlepšení hřbetu, výraznější kohoutek, relativně dlouhá, skloněná zád' a ušlechtilejší, tzn. menší hlava s méně výraznými žuchvami (HANUŠOVÁ, 2007).

Ve vyspělých teplokrevných chovech západní Evropy probíhá zušlechtování chovu, až na občasné výjimky, pouze z otcovy strany. Plnokrevné klisny se do chovu nezařazují vůbec nebo jen za splnění přísných podmínek k zařazení do nejvyšších oddílů plemenných knih (např. Hannover, Oldenburg). Důvodem je chovatelská zkušenost, že matka předává 60 a více procent svého genetického materiálu svému potomstvu, a proto by i po připouštění plnokrevníka měla zajistit udržení charakteristických vlastností plemene (HANUŠOVÁ, 2007).

SIXTA (2006) uvádí hřebce anglického plnokrevníka, kteří ovlivnili a stále ovlivňují chov sportovních koní v Čechách a na Moravě. Jsou to hřebci:

- Catalin (Frileux III – Cherry) – jediný zástupce úspěšné plnokrevné linie Godolphin,
- Catalin I (Catalin-K – 282 Gidran III-4),
- Div (Lionel – Diva),
- Div I (776 Div – 189 Galánka),
- Diadém (Gradivo (GER) – Diva),
- Blatec (Masis – 212 Blue Girl),
- Cent (Deux pour Cent (FR) – Cetina),
- Belendek (Botur – Levandula),
- Valát (Norbert (HUN) – Volga).

Tito hřebci dali potomky úspěšné především v dostizích, všestranné způsobilosti a někteří jedinci byli úspěšní i ve skokových soutěžích (SIXTA, 2006).

3.6.4 Všestrannost

Soutěž všestranné způsobilosti neboli military jsou neobtížnější ze všech jezdeckých sportů, kdy jezdci musí absolvovat drezurní zkoušku, terénní jízdu a nakonec parkúr. Vrcholové soutěže trvají dva nebo tři dny (HENDERSONOVÁ, 1999). Ve všestrannosti jsou kladeny maximální požadavky na rychlost, vytrvalost, obratnost, tvrdost a psychickou vyspělost koně (DUŠEK, 1999).

Nejvhodnějším koněm se pro tuto disciplínu jeví kůň s vysokým podílem krve anglického plnokrevníka nebo přímo anglický plnokrevník. Vrcholná forma koně do soutěže všestranné způsobilosti dosahuje kůň obvykle ve věku 9 – 14 let (DUŠEK, 1999).

Z anglických plnokrevníků, kteří byli úspěšní ve všestrannosti, můžeme zmínit například plnokrevnou Ódu (Royal David – Ondra) nebo plnokrevníka Važce (Mehari – Versička), kteří se stali vítězi mistrovství republiky ve všestrannosti (BĚLOHLAVOVÁ, 2013). V roce 2015 obsadili angličtí plnokrevníci, kteří startovali minimálně 3x, první příčky v žebříčku nejlepších koní ve všestrannosti. Plnokrevníci Veles, Biba classy a Tasznik dokonce patří mezi deset nejlepších (ČJF, 2015).

3.6.5 Skokové soutěže

Parkurové skákání nebo jinak řečeno skokové soutěže patří mezi nejrozšířenější a jedním z neoblíbenějších disciplín v celém světě. Jsou to soutěže, při kterém jezdec se svým koněm překonávají umělé překážky. Tyto překážky se nachází ve vymezeném prostoru – kolbišti a vycházejí z přirozených vzorů. Jsou vždy opatřeny shoditelnými částmi a jejich poboření je považováno za chybu a penalizováno, stejně jako odmítnutí skoku nebo neposlušnost koně (DUŠEK, 1992). Při výběru koně skokového koně je nutné věnovat pozornost jeho cvalu, který by měl být energický, prostorný a kulatý (DUŠEK, 1999).

Chceme-li zdůraznit vhodnost plnokrevníků pro jezdecký sport, nesmíme podle BĚLOHLAVOVÉ (2013) zapomenout na plnokrevníka Amora, který dvakrát po sobě vybojoval titul mistra republiky ve skákání v roce 1980 a 1981. Vynikajících úspěchů v parkuru dosáhli také Lisabon či Pasát. Pasát sám dosáhl ve skoku výkonnosti stupně „T“.

Ve skokových soutěžích se například v žebříčku nejlepších pětiletých koní ve skokových soutěžích za rok 2015 objevil anglický plnokrevník Cayman Divin, který se umístil na 196. místě (ČJF, 2015).

3.6.6 Drezura

Drezurní zkoušky jsou formy hodnocení proježděnosti koně. Jsou tedy sérií pohybů předváděných před rozhodčími, kde má kůň prokázat svou poslušnost a schopnosti a jezdec správnou polohu a používání vhodných pomůcek (HENDERSONOVÁ, 1999). Drezurní ježdění představuje dokonalou formu harmonického rozvíjení schopnosti koně i celého jeho organismu. Při drezurní soutěži předvádí kůň na vytyčeném obdélníku předepsané cviky a figury (DUŠEK, 1992).

V drezuře vynikal ruský plnokrevný hřebec Beg II, který původně působil jako dostihový kůň, ale v Německu započal svou kariéru v jezdeckém sportu a vyhrál soutěže Grand Prix v drezuře (BĚLOHLAVOVÁ, 2013).

Podle žebříčku ČJF (2015) se žádný anglický plnokrevník v roce 2015 neumístil jako jeden z nejlepších koní v drezurních soutěžích.

3.6.7 Hippoterapie

Hippoterapie je metoda léčení z fyzioterapie, kdy se využívá přirozený krok a pohyb koně. Krok koně se promítá do pohybu hřbetu koně, který se stává pro terapii balanční plochou. Cílem terapie je správné sezení klienta na pohybujícím se koni a souhra mezi klientem a pohybem hřbetu koně v souladu případných změn. Výcvik provádí školená osoba například fyzioterapeut nebo ergoterapeut (JISKROVÁ A KOL., 2012).

Hiporehabilitace přináší momenty, které příznivě působí na průběh celého rehabilitačního procesu. Jde především o to, že pohyb koně vyvolává v pacientovi některé automatické reflexy a přispívá k zapojení svalů, které lze normálním postupem procvičit jen obtížně. Pravděpodobně však k úspěchu hiporehabilitace přispívá zejména psychická stránka, neboť spolupráce s koněm vyvolává v pacientovi pocit uspokojení a zvyšuje jeho sebevědomí (DUŠEK, 1992).

Podle JISKROVÉ a kol. (2012) patří mezi vhodná plemena využitá pro hiporehabilitaci například český teplokrevník, anglický plnokrevník, českomoravský belgický kůň, norický kůň, klusák, slovenský teplokrevník, starokladrubský kůň, hucul,

hafling, velšská plemena pony a kob, slezský norický kůň, quarter horse, český sportovní pony a koně bez plemenné příslušnosti.

Proti plnokrevníkům existuje řada předsudků, díky kterým o ně v hipoterapii není příliš velký zájem. Je to však přirozeně chodivý kůň, který se po vhodném výcviku dokáže do hipoterapie zařadit. Například OS SVÍTÁNÍ zařadilo anglického plnokrevníka do hipoterapie z důvodu potřeby koně se stimulačním pohybem a úzkým hřbetem (HNILÍČKOVÁ, 2008)

3.6.8 Agroturistika

Jezdecká turistika a rekreační ježdění je jednou z mála možností nepracovního využití koní, kteří se nehodí pro jezdecký sport. Plemenná příslušnost koně tedy není limitujícím faktorem výběru. Lze zde tedy využívat většinu koní různých plemen (HOLLÝ, 2003).

Dle DUŠKA (1999) bychom měli vybírat koně mladého, zdravého a dobře odchovaného. Podle HOLLÉHO (2003) je při výběru zohlednit především jeho povahu, neboť kůň pro turistické ježdění musí mít klidný a vyrovnaný charakter. Nemá být lekavý, kopavý a kousavý a je jedině dobře, když se snese s jinými koňmi.

Co se týká pohlaví, je nejlepší na turistiku valach. Klisna už méně, kvůli období březosti a kojení, kdy se nedá a nemá příliš používat a hřebce nelze doporučit vůbec. Nejvhodnější jsou valaši primitivních plemen – huculové, různí pony a haflingové. Z plemen ušlechtilých jsou to především koně arabští. Všechna tato plemena vynikají nenáročností, tvrdostí, většinou je není třeba podkovávat a dobře se adaptují na horší podmínky (HOLLÝ, 2003).

S využitím anglického plnokrevníka v agroturistice se můžeme setkat například v jezdeckém areálu Bělecký mlýn, který se nachází kousek od Prostějova (<http://www.beleckymlyn.cz/b%C4%9Bleck%C3%BD-ml%C3%BDn.aspx>) nebo Ranči za řekou, která se nachází v obci Mikulůvka mezi Vsetínem a Valašským Meziříčím (<http://www.ranczarekou.cz/kone.html>).

4 ZÁVĚR

Anglický plnokrevník je plemeno, které bylo po staletí šlechtěno na výkonnost s důrazem na rychlost, konstituci a ranost. Za svůj původ vděčí Anglii, která začala křížit domácí chovy nejlepších dostihových klisen s orientálními hřebci. Čistokrevný chov probíhal v 18. století, kdy začala také přesná evidence plemene prostřednictvím plemenné knihy anglického plnokrevníka (General Stud Book).

Je to kůň, který svou celkovou stavbou těla představuje ideálního dostihového koně. Je vysoký, štíhlý s dlouhým krkem a dlouhými výborně stavěnými končetinami. Nezbytností je dlouhý a široký hrudník, který je významný především pro rozvoj srdce a velkou kapacitu plic. Na vzhledu však u tohoto plemene příliš nezáleží, neboť jediným kritériem pro zařazení do chovu je jeho rychlost na dostihové dráze.

Ze statistik chovu anglického plnokrevníka jsem zjistila, že počet plemenných hřebců v ČR se postupně snižuje, což je z ekonomického hlediska dobře, neboť někteří hřebci byli v chovu dlouho a připouštěli jen pár klisen a to ještě bez výrazného úspěchu. Jedním z nejlepších plemenných hřebců byl v České republice Rainbows for life, který se stal pětinasobným šampionem plemeníků na rovině zisku. Počet klisen zařazených do chovu se také postupně snižuje, od roku 2013 se začíná zase postupně zvyšovat, ale počty registrovaných narozených hříbat je i přes to nízký.

Tak jako člověk, tak i každý kůň má jinou povahu a i přes to, že anglický plnokrevník byl vyšlechtěn především na rychlost, i tak se stal jedním z nejlepších plemen využívaných pro všestrannost. Je využíván také ve skokových soutěžích a v drezuře, ve které však příliš nevyniká. V neposlední řadě je to také plemeno vhodné pro agroturistiku, či hiporehabilitaci.

Jedno z největších ostatních využití je v neposlední řadě také zušlechtování dostihových koní. Anglický plnokrevník dodnes zůstává nejdůležitějším zušlechtovatelem exteriérových a charakterových vlastností sportovních koní u nás.

5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěná kniha / monografie:

CHARVÁT JIŘÍ, 2014: *České dostihy: Historie*, propagační brožura.

DUŠEK JAROMÍR, 1992: *Chov koní v Československu*, Praha: Brázda, 176 s. ISBN 80-209-0168-X

DUŠEK JAROMÍR a kol., 1999: *Chov koní: Dostihy a jejich význam*, Praha: Brázda, ISBN 80-2090282-1

ELWYN HATRLEY EDWARDS, 1992: *Velká kniha o koních*, 1. vyd., Bratislava: Gemini, 240 s. ISBN 80-85265-36-2

KIRSCH B. GEORGE, HARRIS OTHELLO, NOLTE E. CLAIRE, 2000: *Encyclopedia of ethnicity and sports in the United states*, USA, ISBN 0-313-29911-0

HANUŠOVÁ, K.: *Plnokrevníci v teplokrevném chovu*. Jezdectví, 2007, roč. 55, č. 4, s. 50 – 51, ISSN 1210-5406

HANUŠOVÁ, K.: *Plnokrevníci v teplokrevném chovu II*. Jezdectví, 2007, roč. 55, č. 5, s. 50 – 51, ISSN 1210-5406

HENDERSONOVÁ CAROLYN, 1999: *Přehledy a soutěže koní*, 1. české vyd., Praha: Cesty, ISBN 80-781-328-1

HOLLÝ, K: 2003: *Jezdecká turistika*, Ostrava: Montanex, 112 str. ISBN 80-7225-104-X

HORÁČEK MICHAL, 1983: *Království za koně*, 1. vyd., Praha: Olympia, 316 s. Stadion

JANOUCHE JIŘÍ, 1961: *Dostihy*, 1. vyd., Praha: Ústřední rada družstev 1961, 171. str.

JISKROVÁ IVA, CASKOVÁ VLADIMÍRA a DVOŘÁKOVÁ TERZEA, 2012: *Hiporehabilitace*, 2. vyd., Brno: Mendelova univerzita, 150 s. ISBN 978-80-7375-635-2

KAPITZCKE GERHARD, 2008: *Kůň od A do Z: plemena, chov, chování, jezdecké a spřežení*, Praha: Brázda, 411 s., ISBN 978-80-209-0363-1

KHOLOVÁ HELENA A JAN HOŠEK, 2005: *Koně*, 4. vyd. Praha: Aventinum, 224 s. ISBN 80-86858-04-9.

MAHLER ZDĚNĚK, 1992: *Slavní koně*, 1. vyd. Praha: Orbis pictus, ISBN 80-85240-02-5

MISAŘ DRAHOSLAV, 2011: *Vývoj chovu koní v Čechách, na Moravě a na Slovensku*. Vyd. 1. Praha: Brázda, c2011, 295 s. ISBN 978-80-209-0383-9.

MISAŘ DRAHOSLAV, JISKROVÁ IVA, 2008: *Chov a šlechtění koní*, Mendelova univerzita v Brně, ISBN 978-80-7157-510-8

NEUMANN PŘEMYSL, 1978: *Jazdectvo: časopis pre chov koní a jazdecký šport: Půltisíciletí dostihového sportu u nás II.*, Bratislava: TJ Slávia, roč. 26, str. 56

NEUMANN PŘEMYSL, 1979: *Jazdectvo: časopis pre chov koní a jazdecký šport: K dvoustému výročí založení Oaks*, Bratislava: TJ Slávia, roč. 27, str. 100

NEUMANN PŘEMYSL, 1979: *Jazdectvo: časopis pre chov koní a jazdecký šport: Před dvoustým ročníkem Derby*, Bratislava: TJ Slávia, roč. 27, str. 102

SIXTA VLASTIMIL, 2006: *Nejvýznamnější plemení v chovu českého teplokrevníka*, 1. vyd., Jihlava: Cavalier publishing, 160 s., ISBN 80-239-6795-9

ŠIMÁČEK RADOVAN, NEUMANN PŘEMYSL, 1978: *Jazdectvo: časopis pre chov koní a jazdecký šport: Půltisíciletí dostihového sportu u nás I.*, Bratislava: TJ Slávia, roč. 26, str. 34

VLČEK MILOSLAV, 2014: *Vývoj chovu anglického plnokrevníka v České republice po listopadu 1989*, 8 – 11 s., In: JISKROVÁ IVA A KOL.: *Aktuální problémy chovu a šlechtění v ČR*: Mendelova univerzita v Brně, 61-62 s. ISBN 978-80-7509-151-2

ZUDA JAROSLAV a kol., 1969: *Chov koní*, 1. vyd. Praha: SZN, 416 s.

Chovatelské ročenky:

JOCKEY CLUB CZ, 2006: *Chovatelská ročenka anglického plnokrevníka 2005*, Praha: Jockey Club České republiky

JOCKEY CLUB CZ, 2011: *Chovatelská ročenka anglického plnokrevníka 2010*, Praha: Jockey Club České republiky

JOCKEY CLUB CZ, 2016: *Chovatelská ročenka anglického plnokrevníka 2015*, Praha: Jockey Club České republiky

Internetové zdroje:

ALEŠA JAKUB, 2014: *Statistiky A 1/1 chovu v ČR 2000 – 2013*, [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: http://www.dostihyc.cz/download/Fact_Book.pdf

ALEŠA JAKUB, 2014: *Vyhdnocení účinnosti šlechtitelského programu anglického plnokrevníka*, [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/322679/Anglicky_plnokrevnik.pdf

ALEŠA JAKUB, 2015: *Statistiky A 1/1 chovu v ČR 2014*, [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: <http://www.dostihyc.cz/download/factbook2014PDF.pdf>

BĚLOHLAVOVÁ ŠÁRKA, 2013: *Anglický plnokrevník a jeho využití ve sportu*, [online]. [cit. 2015-10-02], dostupné z: <http://dostihy.fitmin.cz/domaci-dostihovedeni/anglicky-plnokrevnik-a-jeho-vyuziti-ve-sportu.html>

COOK THEODORE ANDREA, 1901: *A History of the English turf*, Vol. I., London: H. Virtue and company, [online]. [cit. 2016-02-25], dostupné z: <https://archive.org/stream/historyofenglish01cookrich#page/n5/mode/2up>

ČERNOCKÝ ANTONÍN, PROCHÁZKA LUBOMÍR, 2012: *Zemský hřebčinec Tlumačov: Provincial Stud Farm Tlumačov = Landgestüt Tlumačov*, 1. vyd. Opava: Dalibor Gregor, 138 s. ISBN 978-80-904692-7

ČJF, 2015: *Žebříčky nejlepších koní startujících v roce 2015*, [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.cjf.cz/files/stranky/dokumenty/prehledy-o-sportovnich-konich/rocenka2015-kap5.pdf>

HNILIČKOVÁ RADKA, 2008: *Anglický plnokrevník v hipoterapii v OS Svítání*, In: Bulletin OS Svítání

HOLUBCOVÁ EVA, 2014: *Mýty kolem dostihů: A co je pak? Jatka?* [online]. [cit. 2016-02-26], dostupné z: <http://www.equichannel.cz/myty-kolem-dostihu-a-co-je-pak-jatka>

JOCKEY CLUB CZ: *Základní údaje* [online]. [cit. 2016-02-05], dostupné z: http://www.dostihyc.cz/z_udaje.php

- JOCKEY CLUB CZ, 2016: *Dostihový řád: Předpisy pro konání rovinových a překážkových cvalových dostihů*, Praha: Jockey Club 2016 [online]. [cit. 2016-03-12], dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/download/DR_text2016.pdf
- JOCKEY CLUB CZ, 2015: *Řád plemenné knihy anglického plnokrevníka*, Praha: Jockey Club [online]. [cit. 2016-03-08], dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/download/RAD_PK_net.pdf
- JOCKEY CLUB CZ, 2015: *Výsledky plemenitby 2015*, [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: <http://www.dostihyjc.cz/dokumenty.php?sekce=2>
- JOCKEY CLUB CZ, 2016: *Výsledky plemenitby 2016*, [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: <http://www.dostihyjc.cz/dokumenty.php?sekce=2>
- JOCKEY CLUB CZ, 2016: *Seznam hřebců, u nichž bylo pro rok 2016 požádáno o osvědčení k použití v A 1/1 chovu* [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/download/KH_16.pdf
- JOCKEY CLUB CZ, 2010 – 2013: *Dostihový provoz v letech 2010 – 2013* [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: <http://www.dostihyjc.cz/statistiky.php>
- KOPECKÝ ROSTISLAV: *Vznik chovatelského centra* [online]. [cit. 2016-04-23], dostupné z: <http://chov.darhorse.cz/vznik-chovatelskeho-centra>
- MALÍK PETR, 2014: *Sezóna 2014 z pohledu čísel* [online]. [cit. 2016-04-23], dostupné z: <http://www.galopp-reporter.cz/aktuality/sezona-2014-z-pohledu-cisel>
- MALÍK PETR, 2015: *Skončila sezóna 2015, jaká byla?* [online]. [cit. 2016-04-23], dostupné z: <http://www.galopp-reporter.cz/aktuality/skoncila-sezona-2015-jaka-byla>
- MRÁZOVÁ KATEŘINA, FILLA JAN, 2015: *Mýty kolem dostihů: Proč už ve dvou letech* [online]. [cit. 2016-04-10], dostupné z: <http://www.equichannel.cz/myty-kolem-dostihu-proc-uz-ve-dvou-letech>
- PLACHÝ ONDŘEJ, 2014: *Statistiky A 1/1 chovu v ČR 2000 – 2013* [online]. [cit. 2016-04-11], dostupné z: http://www.dostihyjc.cz/download/Fact_Book.pdf
- PLACHÝ ONDŘEJ, 2015: *Statistiky A 1/1 chovu v ČR 2014* [online]. [cit. 2016-04-11], dostupné z: <http://www.dostihyjc.cz/download/factbook2014PDF.pdf>

PETERS ANNE, *Portraits: Byerley Turk*, [online]. [cit. 2016-02-24], dostupné z: <http://www.tbheritage.com/Portraits/ByerleyTurk.html>

RICE JAMES, 1879: *History of the British turf from the earliest period to the present day*, volume I. London: Samson Low, Marston, Searle, and Rivington, [online]. [cit. 2016-02-25] dostupné z: <https://archive.org/stream/historyofbritish01rice#page/n5/mode/2up>

THE JOCKEY CLUB UK: *Our heritage* [online]. [cit. 2016-02-25], dostupné z: <http://www.thejockeyclub.co.uk/about/our-heritage>

THE JOCKEY CLUB: *History of The Jockey club* [online]. [cit. 2016-04-18], dostupné z: [online]. [cit. 2016-02-25], dostupné z: <http://www.jockeyclub.com/Default.asp?section=About&area=0>

THE INTERNATIONAL GRADING AND RACE PLANNING ADVISORY COMMITTEE, 2016: *International cataloguing standards and international statistics 2016*, [online]. [cit. 2016-04-27], dostupné z: http://www.tjcis.com/pdf/icsc16/2016_EntireBook.pdf

VLČEK MILOSLAV, 2013: *Na návštěvě v centru Darhorse* [online]. [cit. 2016-04-23], dostupné z: <http://dostihy.fitmin.cz/chov/na-navsteve-v-centru-darhorse.html>

Breed of Livestock: Thoroughbred horse, Department of animal science - Oklahoma State University [online]. [cit. 2016-03-08], dostupné z: <http://www.ansi.okstate.edu/breeds/horses/thoroughbred/>

Cisársky a kráľovský žrebčín Kopčany, História [online]. [cit. 2016-03-12], dostupné z: <http://ckz.kopcany.sk/pages/zrebcin.html>

Krátce z historie Velké pardubické, Česká pojišťovna [online]. [cit. 2016-03-03], dostupné z: <http://www.vpcp.cz/cs/historie.html>

Derby history: The race [online]. [cit. 2016-03-27], dostupné z: <https://www.kentuckyderby.com/history/the-race>

Derby traditions: Garland of roses [online]. [cit. 2016-03-27], dostupné z: <https://www.kentuckyderby.com/history/traditions/garland-of-roses>

Dostihová abeceda [online]. [cit. 2016-04-19], dostupné z:

<http://www.dostihy.net/dostihova-abeceda>

Epsom derby: The beginning [online]. [cit. 2016-02-26], dostupné z: <http://www.epsomderby.co.uk/history/the-beginning/>

Bělecký mlýn: Navštivte Bělecký mlýn [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.beleckymlyn.cz/b%C4%9Bleck%C3%BD-ml%C3%BDn.aspx>

Ranč za řekou [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.ranczarekou.cz/>

Hřebčín Napajedla: Historie [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.napajedlastud.com/cs/o-nas/historie>

Hřebčín napajedla: Úspěchy [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.napajedlastud.com/cs/o-nas/uspechy>

Hřebčín Napajedla a.s. [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.equichannel.cz/hrebcin-napajedla-as>

Hřebčín Albertovec s.r.o. [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.equichannel.cz/hrebcin-albertovec-sro>

Conseq park Velká chuchle [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://velka-chuchle.cz/zavodiste>

Historie Českého derby [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://velka-chuchle.cz/historie>

České derby [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://velka-chuchle.cz/ceske-derby>

Historie závodiště [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.pardubice-racecourse.cz/historie-zavodiste>

Pardubické závodiště mění název na Agrofert Park [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://dostihy.fitmin.cz/domaci-dostihove-deni/pardubicke-zavodiste-meni-nazev-na-agrofert-park.html>

Agrofert park [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: http://www.ipardubice.cz/10_1589_agrofert-park-pardubice/

Hipodrom Holoubek: O závodišti [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.racingclub.cz/stranky/dostihy/o-zavodisti.htm>

Hipodrom Most [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z: <http://www.hipodrom.cz/cz/hipodrom/index.html>

Dostihové závodiště Slušovice [online]. [cit. 2016-04-20], dostupné z:
<http://www.dostihy.net/zavodiste/slusovice>

SEZNAM TABULEK

<i>TAB. Č. 1 Početní stav anglického plnokrevníka v letech 1975 – 1986.....</i>	<i>20</i>
<i>TAB. Č. 2 Počet plemenných hřebců anglického plnokrevníka v jednotlivých letech...25</i>	
<i>TAB. Č. 3 Výsledky plemenitby u klisen v ČR a počet narozených hříbat v daném roce registrovaných v ČR</i>	<i>26</i>
<i>TAB. Č. 4 Počet prvniček a jejich průměrný věk.....</i>	<i>27</i>
<i>TAB. Č. 5 Celkové využití dostihových závodíšť v ČR</i>	<i>35</i>
<i>TAB. Č. 6 Celkový počet startujících koní v dostihovém provozu ČR.....</i>	<i>36</i>
<i>TAB. Č. 7 Počty startujících koní v rovinových dostizích v ČR</i>	<i>37</i>
<i>TAB. Č. 8 Přehled mezinárodně registrovaných rovinových dostihů v ČR</i>	<i>41-42</i>
<i>TAB Č. 9 Přehled mezinárodně registrovaných překážkových dostihů v ČR</i>	<i>44</i>

SEZNAM GRAFŮ

GRAF Č. 1 <i>Vývoj počtu připuštěných klisen v letech 1984 – 2000 v ČR.....</i>	<i>20</i>
GRAF Č. 2 <i>Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2005.....</i>	<i>28</i>
GRAF Č. 3 <i>Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2010.....</i>	<i>28</i>
GRAF Č. 4 <i>Šampionáty otců dle zisku na rovinách v roce 2015.....</i>	<i>29</i>
GRAF Č. 5 <i>Vývoj počtu importovaných a exportovaných koní</i>	<i>30</i>

SEZNAM OBRÁZKU

OBR. Č. 1 *Plemeník anglického plnokrevníka Egerton*

(Zdroj: HUBÁČKOVÁ MÍŠA, 2012)23

OBR. Č. 2 *Kategorizace dostihových drah v ČR*

(Zdroj: <http://www.dostihyjc.cz/mapy.php>)..... 32